

2025/2360

26.11.2025

DIREKTIVA (EU) 2025/2360 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 12. novembra 2025

o monitoringu in odpornosti tal

(pravna ureditev monitoringa tal)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 192(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Tla so bistven in omejen vir, za katerega se smatra, da je v človeškem časovnem obdobju neobnovljiv in nenadomestljiv. Tla so ključnega pomena za gospodarstvo, okolje in družbo na splošno.
- (2) Zdrava tla so tla v dobrem kemijskem, biološkem in fizikalnem stanju, ki lahko zato zagotavljajo ekosistemske storitve, bistvene za ljudi in okolje, kot so varna, hranljiva in zadostna hrana, biomasa, čista voda, kroženje hranil, shranjevanje ogljika in habitat za biotsko raznovrstnost. Tla so bistvena tudi za zagotavljanje prehranske varnosti. Vendar se ocenjuje, da je stanje 60–70 % tal v Uniji degradirano in se še naprej slabša.
- (3) Tla zagotavljajo tudi druge storitve, kot na primer, da so fizična podlaga za infrastrukturo in za človeške dejavnosti, vir surovin ali arhiv geološke, geomorfološke in arheološke dediščine. Za vse te druge storitve funkcionalni ekosistem ni potreben. Tla se pogosto uporabljajo predvsem za te druge storitve, kar povzroča znatno izgubo bistvenih ekosistemskih storitev. Zato je pomembno najti ravnotežje med tema vrstama storitev, ki jih zagotavljajo tla.
- (4) Degradacija tal vpliva na ekosistemske storitve, ki jih zagotavljajo tla, kar ima negativen vpliv na zdravje ljudi in okolje. Degradacija tal lahko zajema vidike, povezane s fizično degradacijo, kot so prekritost tal in izguba naravnih lastnosti tal na splošno, erozija tal, zbitje tal ter zmanjšanje zadrževanja vode v tleh in pronicanja vode v tla, ter vidike, povezane s kemično ali biološko degradacijo, kot so presežek ali pomanjkanje hranil, zakisljevanje, zaslanjevanje in onesnaženost tal ter izguba organskega ogljika v tleh, biotske raznovrstnosti tal ter biološke aktivnosti tal.
- (5) Degradacija tal Unijo vsako leto stane na desetine milijard eurov. Zdravje tal vpliva na zagotavljanje ekosistemskih storitev, ki imajo znaten gospodarski donos. Izboljšanje zdravja tal je gospodarsko smiselno ter bi lahko znatno zvišalo ceno in vrednost zemljišč v Uniji. Poleg tega je za nastanek le enega centimetra zgornjega sloja tal lahko potrebnih več sto let, medtem ko se lahko proces degradacije in popolna izguba tal zgodi zelo hitro.

⁽¹⁾ UL C, C/2024/887, 6.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/887/oj>.

⁽²⁾ UL C, C/2024/5371, 17.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/5371/oj>.

⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 10. aprila 2024 (UL C, C/2025/1312, 13.3.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/1312/oj>) in stališče Sveta v prvi obravnavi z dne 29. septembra 2025 (še ni objavljeno v Uradnem listu). Stališče Evropskega parlamenta z dne 23. oktobra 2025 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

- (6) V sporočilu Komisije z dne 11. decembra 2019 z naslovom „Evropski zeleni dogovor“ je določen ambiciozen načrt za preoblikovanje Unije v pravično in uspešno družbo s sodobnim, z viri gospodarnim in konkurenčnim gospodarstvom, katerega cilji so varovanje, ohranjanje in poživitev naravnega kapitala Unije ter varovanje zdravja in dobrobiti njenih državljanov. Komisija je v okviru evropskega zelenega dogovora sprejela strategijo EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, opredeljeno v sporočilu z dne 20. maja 2020 z naslovom „Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 – Vračanje narave v naša življenja“, strategijo „od vil do vilic“, opredeljeno v sporočilu z dne 20. maja 2020 z naslovom „Strategija ‚od vil do vilic‘ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem“, akcijski načrt za ničelno onesnaževanje, opredeljen v sporočilu z dne 12. maja 2021 z naslovom „Pot do zdravega planeta za vse – Akcijski načrt EU: Naproti ničelnemu onesnaževanju zraka, vode in tal“, strategijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam, opredeljeno v sporočilu z dne 24. februarja 2021 z naslovom „Oblikovanje Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam“, in strategijo EU za tla do leta 2030, opredeljeno v sporočilu z dne 17. novembra 2021 z naslovom „Strategija EU za tla do leta 2030 – Koristi zdravih tal za ljudi, hrano, naravo in podnebje“.
- (7) Unija je zavezana agendi Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030 in njenim ciljem trajnostnega razvoja. Zdrava tla neposredno prispevajo k doseganju več ciljev trajnostnega razvoja, zlasti cilja trajnostnega razvoja 2 (odprava lakote), cilja trajnostnega razvoja 3 (zdravje in dobro počutje), cilja trajnostnega razvoja 6 (čista voda in sanitarna ureditev), cilja trajnostnega razvoja 11 (trajnostna mesta in skupnosti), cilja trajnostnega razvoja 12 (odgovorna poraba in proizvodnja), cilja trajnostnega razvoja 13 (podnebni ukrepi) in cilja trajnostnega razvoja 15 (življenje na kopnem). Cilj trajnostnega razvoja 15.3 zajema boj proti dezertifikaciji, obnovo degradiranih zemljišč in tal, tudi zemljišč, prizadetih zaradi dezertifikacije, suše in poplav, ter prizadevanja za uresničitev sveta brez degradacije zemljišč do leta 2030.
- (8) Unija in njene države članice so se kot pogodbenice Konvencije Združenih narodov o biološki raznovrstnosti⁽⁴⁾, odobrene s Sklepom Sveta 93/626/EGS⁽⁵⁾, na 15. konferenci pogodbenic zadevne konvencije dogovorile o Kunminško-montrealskem svetovnem okviru za biotsko raznovrstnost, ki zajema več v ukrepe usmerjenih svetovnih ciljev za leto 2030, pomembnih za zdravje tal. V tem okviru je določeno, da bi bilo treba obnoviti, ohraniti in povečati prispevke narave za ljudi, vključno z zdravjem tal.
- (9) Unija in njene države članice so se kot pogodbenice Konvencije Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji v tistih državah, ki doživljajo hudo sušo in/ali dezertifikacijo, zlasti v Afriki (UNCCD)⁽⁶⁾, odobrene s Sklepom Sveta 98/216/ES⁽⁷⁾, zavezale boju proti dezertifikaciji in blažitvi učinkov suše v prizadetih državah. Štirinajst držav članic, in sicer Bolgarija, Grčija, Španija, Francija, Hrvaška, Italija, Ciper, Latvija, Madžarska, Malta, Portugalska, Romunija, Slovenija in Slovaška, se je na podlagi UNCCD razglasilo za države, ki jih je prizadela dezertifikacija.
- (10) V okviru Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC), odobrene s Sklepom Sveta 94/69/ES⁽⁸⁾, se zemljišča in tla hkrati štejejo za vir in ponor ogljika. Unija in njene države članice so se kot pogodbenice UNFCCC zavezale, da bodo spodbujale trajnostno upravljanje, ohranjanje in povečanje ponorov in skladišč ogljika.
- (11) V strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 je navedeno, da je bistveno okrepiti prizadevanja za varstvo rodovitnosti tal, zmanjšanje erozije tal in povečanje organske snovi v tleh z uporabo praks trajnostnega upravljanja s tlemi. Navedeno je tudi, da je treba doseči znaten napredek pri določitvi območij onesnaženih tal, obnovi degradiranih tal, opredelitvi pogojev za njihovo dobro ekološko stanje, vzpostavitvi ciljev obnove in izboljšanju monitoringa zdravja tal.

⁽⁴⁾ UL L 309, 13.12.1993, str. 3.

⁽⁵⁾ Sklep Sveta 93/626/ES z dne 25. oktobra 1993 o sklenitvi Konvencije o biološki raznovrstnosti (UL L 309, 13.12.1993, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1993/626/oj>).

⁽⁶⁾ UL L 83, 19.3.1998, str. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/convention/1998/216/oj>.

⁽⁷⁾ Sklep Sveta 98/216/ES z dne 9. marca 1998 o sklenitvi, v imenu Evropske skupnosti, Konvencije Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji v tistih državah, ki doživljajo hudo sušo in/ali dezertifikacijo, zlasti v Afriki (UL L 83, 19.3.1998, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1998/216/oj>).

⁽⁸⁾ Sklep Sveta 94/69/ES z dne 15. decembra 1993 o sklenitvi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UL L 33, 7.2.1994, str. 11, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/1994/69\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/1994/69(1)/oj)).

- (12) Strategija EU za tla do leta 2030 določa dolgoročno vizijo, da bodo do leta 2050 vsi ekosistemi tal v Uniji zdravi in zato odpornejši. Zdrava tla kot ključna rešitev pomagajo pri obravnavi ciljev Unije glede doseganja podnebne nevtralnosti in odpornosti v zvezi s podnebnimi spremembami, razvoja čistega in krožnega gospodarstva, vključno s čistim in krožnim biogospodarstvom, spremembe trenda izgube biotske raznovrstnosti, varovanja zdravja ljudi, zaustavitve dezertifikacije in spremembe trenda degradacije zemljišč.
- (13) Financiranje je ključno za omogočanje prehoda na zdrava tla. Večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027, določen v Uredbi Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 ⁽⁹⁾, ponuja več možnosti financiranja, ki so na voljo za varstvo, trajnostno upravljanje in regeneracijo tal. „Evropski dogovor o tleh“ je ena od petih misij EU okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾, in je posebej namenjena spodbujanju zdravja tal. Misija EU „Evropski dogovor o tleh“ je ključni instrument za izvajanje te direktive, njen cilj pa je voditi prehod na zdrava tla s financiranjem ambicioznega programa za raziskave in inovacije, vzpostavitev mreže 100 živih laboratorijev in svetilnikov na podeželskih in mestnih območjih, spodbujanjem razvoja harmoniziranega okvira za monitoring tal in ozaveščanjem o pomenu tal. Druge politike in programi Unije s cilji, ki prispevajo k zdravim tlam, so skupna kmetijska politika (SKP), skladi kohezijske politike, Program za okolje in podnebne ukrepe (LIFE), vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/783 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹¹⁾, program Obzorje Evropa, Instrument za tehnično podporo, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/240 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾, Mehanizem za okrevanje in odpornost, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹³⁾, ter Program InvestEU, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁴⁾. Ker je cilj, da so vsa tla v Uniji zdrava, v skupnem interesu, je treba mobilizirati več sredstev, tudi zasebni kapital, ter okrepiti sodelovanje z ustreznimi finančnimi institucijami, kot je Evropska investicijska banka, da se podpre zdravje tal in odpornost tal.
- (14) V strategiji EU za tla do leta 2030 je Komisija napovedala, da bo predložila zakonodajni predlog o zdravju tal, da bi se omogočilo uresničevanje ciljev te strategije in doseglo dobro zdravje tal po vsej Uniji do leta 2050. Evropski parlament je v resoluciji z dne 28. aprila 2021 o varstvu tal poudaril, da je treba zaščititi tla in promovirati zdrava tla v Uniji, saj se degradacija tal kljub omejenim in različnim ukrepom v nekaterih državah članicah nadaljuje. Evropski parlament je pozval Komisijo, naj ob popolnem spoštovanju načela subsidiarnosti oblikuje vseevropski skupni pravni okvir za varstvo in trajnostno rabo tal, v okviru katerega bodo obravnavane vse glavne nevarnosti za tla. Evropski parlament je zlasti poudaril, da pomanjkanje enakih konkurenčnih pogojev ogroža delovanje notranjega trga ter da ima skupni pravni okvir za tla velik potencial za spodbujanje poštene konkurence v zasebnem sektorju, razvoj inovativnih rešitev in znanja ter okrepitev izvoza tehnologij izven Unije.
- (15) Svet je v sklepih z dne 23. oktobra 2020 podprl Komisijo pri krepitvi prizadevanj za boljše varstvo tal in njihove biotske raznovrstnosti kot bistvenega neobnovljivega vira.

⁽⁹⁾ Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>).

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013 (UL L 170, 12.5.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>).

⁽¹¹⁾ Uredba (EU) 2021/783 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi Programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1293/2013 (UL L 172, 17.5.2021, str. 53, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/783/oj>).

⁽¹²⁾ Uredba (EU) 2021/240 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. februarja 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za tehnično podporo (UL L 57, 18.2.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/240/oj>).

⁽¹³⁾ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. marca 2021 o vzpostavitvi Programa InvestEU in spremembi Uredbe (EU) 2015/1017 (UL L 107, 26.3.2021, str. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj>).

- (16) Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁵⁾ določa zavezujoč cilj podnebne nevtralnosti v Uniji do leta 2050 in doseganja negativnih emisij po navedenem letu, ki naj bi ga dosegli z dajanjem prednosti hitremu in predvidljivemu zmanjšanju emisij ob hkratnem povečanju odvzemov po naravnih ponorih. S trajnostnim upravljanjem s tlemi se poveča sekvestracija ogljika in v večini primerov zagotovijo dodatne koristi za ekosisteme in biotsko raznovrstnost. V sporočilu Komisije z dne 15. decembra 2021 z naslovom „Trajnostni ogljikovi krogi“ je poudarjeno, da je potrebna jasna in pregledna opredelitev dejavnosti, s katerimi se nedvoumno odstranjuje ogljik iz ozračja, kot je oblikovanje okvira Unije za certificiranje odvzemov ogljika iz naravnih ekosistemov, vključno s tlemi. Poleg tega je v Uredbi (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁶⁾ ogljiku v tleh pripisana osrednja vloga pri doseganju ciljev na poti do podnebno nevtralne Evrope, države članice pa so tudi pozvane, naj pripravijo sistem za monitoring zalog ogljika v tleh, med drugim z uporabo naborov podatkov, pridobljenih s statističnim raziskovanjem rabe in pokrovnosti tal (LUCAS).
- (17) V strategiji EU za prilagajanje podnebnim spremembam je poudarjeno, da se bo z uporabo rešitev, ki temeljijo na naravi, v notranjosti, vključno z obnovo spužvaste funkcije tal, povečala oskrba s čisto in sladko vodo, zmanjšali se bodo vplivi poplav in ublažili vplivi suše. Pomembno je, da se čim bolj poveča zmogljivost tal za zadrževanje in čiščenje vode ter zmanjševanje onesnaženja.
- (18) V akcijskem načrtu za ničelno onesnaževanje je opredeljena vizija za leto 2050, da se onesnaževanje zraka, vode in tal zmanjša na ravni, ki ne veljajo več za škodljive zdravju in naravnim ekosistemom ter ustrezajo mejam zmogljivosti našega planeta, s čimer se ustvari okolje brez strupov.
- (19) V sporočilu Komisije z dne 23. marca 2022 z naslovom „Zagotavljanje prehranske varnosti in krepitev odpornosti prehranskih sistemov“ je poudarjeno, da je trajnostnostna preskrba s hrano temeljnega pomena za prehransko varnost. Zdrava tla povečujejo odpornost prehranskega sistema Unije, saj zagotavljajo podlago za hranljivo hrano v zadostnih količinah.
- (20) Določiti je treba ukrepe za harmoniziran vseevropski monitoring in ocenjevanje tal ter podpiranje zdravja tal in odpornosti tal ter obravnavanje onesnaženih območij, da bi do leta 2050 dosegli zdrava tla, ohranili tla v zdravem stanju in izpolnili cilje Unije na področju podnebja in biotske raznovrstnosti, preprečili suše in naravne nesreče ter se odzivali nanje, zaščitili zdravje ljudi ter zagotovili prehransko varnost in varnost hrane.
- (21) Tla so dom več kot 25 % vse biotske raznovrstnosti in so drugo največje skladišče ogljika na planetu. Ker lahko zdrava tla zajemajo in shranjujejo ogljik, prispevajo k doseganju ciljev Unije na področju podnebnih sprememb. Biotska raznovrstnost tal zajema mikroorganizme, vključno z bakterijami, glivami, protisti in ogorčicami, ter večje organizme, kot so deževniki in žuželke ter korenine rastlin, ki skupaj prispevajo k ekološki in funkcionalni raznovrstnosti ekosistemov tal. Zdrava tla zagotavljajo tudi ugoden habitat za uspešen razvoj organizmov ter so ključna za povečanje biotske raznovrstnosti in stabilnosti povezanih ekosistemov. Biotska raznovrstnost pod tlemi in biotska raznovrstnost nad njimi sta tesno povezani in vplivata ena na drugo prek vzajemnih odnosov med vrstami, kot so mikorizne glive, ki povezujejo korenine rastlin. Zato bi bilo treba priznati pomen zbiranja in analize informacij o prisotnosti bakterij in gliv v tleh, to pa bi morala biti tudi podlaga za morebitno prihodnjo širitev monitoringa biotske raznovrstnosti.
- (22) Organska snov v tleh je ključna za zagotavljanje ekosistemskih storitev in funkcij tal, saj zmanjšuje degradacijo tal, kot sta erozija in zbitje, hkrati pa povečuje puferno kapaciteto, zmogljivost zadrževanja in pronicanja vode ter kationsko izmenjevalno kapaciteto tal. Organska snov v tleh lahko izboljša ne le strukturno stabilnost tal, temveč tudi razvoj biomase, vključno s povečanjem pridelka. Organska snov v tleh poleg tega pozitivno vpliva na biotsko raznovrstnost tal in lahko poveča količino sekvestriranega ogljika v tleh ter posledično zaloge organskega ogljika v tleh, s čimer prispeva k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje.

⁽¹⁵⁾ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 ter spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 in Sklepa št. 529/2013/EU (UL L 156, 19.6.2018, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/841/oj>).

- (23) Poplave, požari v naravi in ekstremni vremenski dogodki spadajo med najbolj zaskrbljujoča tveganja za naravne nesreče v Evropi. Po vsej Uniji se hitro povečuje zaskrbljenost glede suše in pomanjkanja vode. Leta 2020 je 24 držav članic menilo, da sta suša in pomanjkanje vode ključni nastajajoči ali s podnebnimi spremembami povezani tveganji za nesreče, medtem ko je leta 2015 tako menilo le 11 držav članic. Zdrava tla so ključna pri zagotavljanju odpornosti v zvezi s sušami in naravnimi nesrečami. S praksami, ki povečujejo zadrževanje vode in razpoložljivost hranil v tleh ter izboljšujejo strukturo tal, njihovo biotsko raznovrstnost in sequestracijo ogljika, se poveča odpornost ekosistemov, rastlin in poljščin, da lahko vzdržijo sušo, naravne nesreče, vročinske valove in ekstremne vremenske dogodke, ki bodo zaradi podnebnih sprememb v prihodnosti postali pogostejši, ter okrevaljo po njih. Nasprotno pa brez ustreznega upravljanja s tlemi suša in naravne nesreče povzročajo degradacijo tal in poslabšujejo njihovo zdravje. Izboljšanje zdravja tal prispeva k zmanjšanju števila smrtnih žrtev in ublažitvi gospodarskih izgub zaradi ekstremnih dogodkov, povezanih s podnebjem, ki so v obdobju 1980–2021 v Uniji zahtevali več kot 182 000 smrtnih žrtev in povzročili škodo v višini približno 560 milijard EUR.
- (24) Zdravje tal neposredno prispeva k zdravju in dobrobiti ljudi. Zdrava tla zagotavljajo varno in hranljivo hrano ter lahko filtrirajo onesnaževala, s čimer ohranjajo kakovost pitne vode. Onesnaženost tal lahko v primeru zaužitja, vdihavanja ali stika s kožo škoduje zdravju ljudi. Izpostavljenost ljudi zdravi talni mikrobnii združbi je koristna pri razvoju imunskega sistema in odpornosti proti nekaterim boleznim in alergijam. Zdrava tla podpirajo rast dreves, cvetlic in trav ter ustvarjajo zeleno infrastrukturo, ki zagotavlja estetsko vrednost, dobro počutje in boljšo kakovost življenja.
- (25) Degradacija tal vpliva na rodovitnost tal, donose, odpornost proti škodljivim organizmom in hranilno vrednost živil. Ker se 95 % naše hrane neposredno ali posredno proizvede na tleh in ker se svetovno prebivalstvo še naprej povečuje, je ključno, da ta omejen naravni vir ostane zdrav, da se zagotovijo dolgoročna prehranska varnost ter produktivnost in donosnost kmetijstva Unije. Pomembno je ohranjati ali izboljšati zdravje tal ter prispevati k trajnostnosti in odpornosti prehranskega sistema.
- (26) Želeni dolgoročni cilj te direktive je doseči zdrava tla do leta 2050. Glede na omejeno znanje o stanju tal ter o učinkovitosti in stroških ukrepov, potrebnih za obnovo njihovega zdravja, se ta direktiva osredotoča na vzpostavitev okvira za monitoring tal in ocenjevanje stanja tal po vsej Uniji. Vključuje tudi ukrepe za podporo zdravju tal in odpornosti tal ter ocenjevanje in obvladovanje tveganj onesnaženih območij. Vendar pa državam članicam ne nalaga obveznosti doseganja zdravih tal do leta 2050 niti ne določa vmesnih ciljev. Takoj ko bodo na voljo rezultati prve ocene zdravja tal in analize s tem povezanih trendov, bi morala Komisija oceniti napredek pri doseganju ciljev te direktive in oceniti potrebo po njeni morebitni spremembi.
- (27) Za obravnavo pritiskov na tla ter podpiranje zdravja tal in odpornosti tal je treba upoštevati nekatere lastnosti, in sicer različne vrste tal, posamezne lokalne in podnebne razmere ter rabo tal ali pokrovnost tal. Zato je primerno, da države članice določijo okrožja tal in enote tal. Okrožja tal bi morala odražati upravna območja, za katera so odgovorne ustrezne strukture upravljanja, in zajemati eno ali več celih enot tal. Enote tal pa bi morale odražati določeno stopnjo homogenosti glede teh lastnosti za namene monitoringa in ocenjevanje zdravja tal na celotnem ozemlju držav članic. Za enote tal bi morale biti odgovorne tiste strukture upravljanja, ki bi državam članicam omogočale, da zagotovijo ustrezen monitoring in ocenjevanje zdravja tal ter da je podpora zdravju tal in odpornosti tal skladna z zahtevami iz te direktive.

- (28) Države članice bodo morale pri pripravi vzorčnih raziskav za monitoring tal upoštevati svoja okrožja tal in enote tal. Da bi zagotovili zadostno raven harmonizacije med državami članicami, bi bilo treba na ravni Unije določiti sklop minimalnih meril za opredelitev enot tal, pri čemer bi bilo treba upoštevati vsaj vrsto tal in rabo tal. V ta namen bi se lahko uporabil zemljevid regij tal Evropske unije in sosednjih držav 1: 5 000 000, ki ga je objavil Zvezni inštitut za geoznanosti in naravne vire (BGR) v partnerstvu s Skupnim raziskovalnim središčem (JRC). V tem zemljevidu so uporabljene vrste tal, kot so opredeljene v svetovni referenčni zbirki talnih virov (World Reference Base for Soil Resources), ki jo usklajuje Mednarodna zveza za pedologijo (International Union of Soil Sciences), ter popolnoma primerljivi in harmonizirani osnovni podatki za vso celino, kot so podatki o podnebju, topografiji, reliefu, geologiji in vegetaciji. Kar zadeva rabo tal, se kot harmonizirana podlaga za sporočanje rabe zemljišč uporabljajo kategorije, opredeljene v Uredbi (EU) 2018/841 in smernicah Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC). Države članice bi morale zato pri razmejitvi enot tal upoštevati vsaj okrožja tal ter talne regije in kategorije rabe tal. Zaradi prostorske variabilnosti v lastnostih tal in pri rabi tal lahko enota tal zajema nesosednja območja. Poleg tega se lahko pri razmejitvi enot tal upoštevajo tudi podnebne in okoljske razmere. Kjer so na voljo, se lahko uporabijo tudi podrobnejše ali posodobljene informacije na ravni Unije, nacionalni ali podnacionalni ravni. Države članice se lahko pri določanju svojih enot tal oprejo na dodatne razpoložljive podatke v zvezi s podnebjem, okoljskimi conami ali povodji. V zvezi s tem je poročilo inštituta Alterra 2281 o opisih evropskih okoljskih con in plasti (Descriptions of the European Environmental Zones and Strata) iz januarja 2012 še posebej pomembno, saj določa nabore podatkov o splošni razvrstitvi okoljske stratifikacije v Evropi, združene v okoljske cone, ki jih lahko države članice uporabijo za določitev enot tal.
- (29) Za zagotovitev ustreznega upravljanja v zvezi s tlemi bi morale države članice imenovati pristojne organe, ki so na ustrezni ravni odgovorni za izvajanje obveznosti iz te direktive, vključno z enim ali več pristojnimi organi za vsako okrožje tal. Države članice bi morale imeti možnost, da imenujejo kateri koli dodaten pristojni organ na ustrezni ravni, tudi na nacionalni ali podnacionalni ravni. Bistveno je, da države članice Komisiji predložijo najnovejše informacije o imenovanih pristojnih organih.
- (30) Državam članicam bi bilo treba dovoliti, da imenujejo ustrezen pristojni organ za izvajanje obveznosti iz te direktive na vojaških območjih. Poleg tega se ne bi smeli razkrivati podatki in informacije o vojaških območjih, če bi imelo njihovo razkritje negativne posledice za javno varnost ali nacionalno obrambo. Zato bi bilo treba državam članicam dovoliti, da javnosti ne omogočijo dostopa do podatkov in informacij, katerih razkritje bi negativno vplivalo na javno varnost ali nacionalno obrambo, tudi prek digitalnega portala s podatki o zdravju tal, ki ga vzpostavi Komisija in Evropska agencija za okolje (EEA), ali nacionalnega registra potencialno onesnaženih in onesnaženih območij, ki ga vzpostavijo države članice, ter da takih podatkov in informacij ne sporočijo Komisiji in EEA.
- (31) Za skupno razumevanje zdravega stanja tal je treba vzpostaviti minimalni skupni sklop merljivih meril, katerih neupoštevanje bi povzročilo kritično izgubo sposobnosti tal, da delujejo kot ključen življenjski sistem in zagotavljajo ekosistemske storitve. Taka merila bi morala upoštevati obstoječa dognanja na področju tal in temeljiti na njih.
- (32) Za opis degradacije tal je treba določiti skupne deskriptorje tal, ki jih je mogoče izmeriti ali oceniti. Čeprav obstajajo velike razlike med vrstami tal, podnebnimi razmerami in rabami tal, sedanja znanstvena dognanja omogočajo določitev meril na ravni Unije za nekatere od teh deskriptorjev tal. Vendar bi morale imeti države članice možnost, da na podlagi posebnih nacionalnih ali lokalnih razmer prilagodijo merila za nekatere od teh deskriptorjev tal in določijo merila za druge deskriptorje tal, za katere na tej stopnji ni mogoče določiti skupnih meril na ravni Unije. Pri deskriptorjih tal, za katere na tej stopnji ni mogoče določiti jasnih meril, ki bi razlikovala med zdravim in nezdravim stanjem tal, se bo z monitoringom in ocenjevanjem olajšal možni razvoj takih meril v prihodnosti.

- (33) Merila za deskriptorje tal, s katerimi bi se merilo zdravo stanje tal, bi bilo treba razdeliti na nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti in operativne sprožitvene vrednosti. Nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti bi morale odražati želeni dolgoročni cilj te direktive in ne ustvarjajo obveznosti ukrepanja. Te nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti bi morale na podlagi trenutnih znanstvenih dognanj izražati idealno stanje, pri katerem se zmogljivost tal za zagotavljanje ekosistemskih storitev ne bo zmanjšala ter ne bo povzročena znatna škoda za zdravje ljudi ali okolje. Vendar so ob upoštevanju potrebe po učinkovitosti in omejenih razpoložljivih virih ter zaradi upoštevanja lokalnih razmer potrebne operativne sprožitvene vrednosti, ki jih določijo države članice. Te operativne sprožitvene vrednosti bi morale sprožiti ukrepe za podporo, da bi se dosegla zdravje in odpornost tal. Za vsak vidik degradacije tal bi bilo treba določiti eno ali več sorazmernih in izvedljivih operativnih sprožitvenih vrednosti. Z določitvijo sprožitvenih vrednosti na nacionalni ravni bo zagotovljeno, da se lahko v celoti upoštevajo lokalne razmere in prakse, raba tal in trenutne politike. Države članice bi se lahko odločile, da operativno sprožitveno vrednost za enega ali več vidikov degradacije tal določijo na isti ravni kot nezavezujočo trajnostno ciljno vrednost za zadevne vidike degradacije tal. Komisija bi morala podpirati države članice pri določanju nezavezujočih trajnostnih ciljnih vrednosti in operativnih sprožitvenih vrednosti.
- (34) Nekatera tla imajo posebne značilnosti, ker so po naravi netipična in predstavljajo redke habitate za biotsko raznovrstnost ali edinstvene krajine ali ker so jih ljudje močno spremenili, v njih pa so lahko tudi materialne sledi človeške zgodovine. Te značilnosti bi bilo treba upoštevati pri opredelitvi zdravih tal in zahtevah za doseganje zdravega stanja tal.
- (35) Poleg zelenega dolgoročnega cilja doseganja zdravih tal do leta 2050 naj bi bil s to direktivo sprejet tudi postopen pristop k vprašanju izkoriščanja zemljišč, s čimer bi se prispevalo k ciljem Strategije EU za tla do leta 2030 in predvsem k cilju „ničelnega neto izkoriščanja zemljišč“. Da bi prispevali k temu dolgoročnemu cilju, je treba oceniti različne procese izkoriščanja zemljišč ter meriti k temu, da se zmanjša in ublaži njihov vpliv na zdravje tal in ekosistemske storitve. Cilj te direktive je torej vzpostaviti okvir za monitoring tal za vidnejše vidike izkoriščanja zemljišč, in sicer prekritost tal in odstranitev tal, z uporabo orodij, ki so že na voljo na ravni Unije, prek storitev, ki se zagotavljajo v okviru komponente Copernicus vesoljskega programa Unije, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁷⁾ (v nadaljnjem besedilu: storitve programa Copernicus), po možnosti dopolnjenih z nacionalnimi podatki, pridobljenimi z daljinskim zaznavanjem, in nacionalnimi evidencami. Cilj je imeti skupno razumevanje v zvezi s prekritostjo tal in odstranitvijo tal ter na podlagi zanesljivih podatkov začeti predhodne razmisleke na nacionalni ravni.
- (36) Brez poseganja v pristojnost držav članic na področju obdavčevanja in v načelo „onesnaževalec plača“ se določbe o monitoringu zdravja tal iz poglavja II te direktive ne bi smele razumeti, kot da ustvarjajo kakršno koli finančno breme za lastnike in upravljavce zemljišč, ki niso države članice in pristojni organi.
- (37) Tla so omejen vir, ki je izpostavljen vse večji konkurenci za različne rabe. Izkoriščanje zemljišč je proces, ki spreminja rabo tal in značilnosti tal. Razumeti ga je mogoče kot širok pojem, ki ga je mogoče razdeliti v več vidikov. Prvi vidik izkoriščanja zemljišč je sprememba od rabe naravnih in polnaravnih tal v poselitvena območja. Drugi vidik izkoriščanja zemljišč je izguba naravnih lastnosti zemljišč zaradi trajne spremembe sestavin tal in značilnosti tal, zaradi česar tla izgubijo zmogljivost za zagotavljanje ekosistemskih storitev. Izguba naravnih lastnosti zemljišč se lahko dodatno razdeli v tri glavne procese, in sicer prekritost tal, odstranitev tal in druge vrste izgube naravnih lastnosti zemljišč. Prekritost tal pomeni prekrivanje tal z umetnimi materiali, ki so popolnoma ali delno neprepustni. Stavbe so primeri neprepustne prekritosti tal. Železniške proge, zgrajene s prepustnimi materiali, so vrsta delno neprepustne prekritosti tal. Drugi primeri prekritosti tal bi lahko bili ceste, mesta za zbiranje odpadkov in odlagališča. Odstranitev tal je začasna ali dolgoročna odstranitev površinskega sloja tal in včasih spodnjih slojev tal na posameznem območju. Pojavlja se na primer pri gradbenih delih, dnevnih kopih ali kamnosestvu. Obstajajo druge, manj vidne vrste izgube naravnih lastnosti tal, kot so namerna stabilizacija in zbitje tal, sprememba plasti tal ali podtalja z vnosom umetnih materialov ali delno prekritje tal s kompozitnimi materiali. Za najvidnejši podvrsti izgube naravnih lastnosti tal z največjim vplivom, in sicer prekritost tal in odstranitev tal, je najlažje izvajati monitoring, zlasti z daljinskim zaznavanjem in strojnimi učenjem. Zato bi bilo treba za prekritost tal in odstranitev tal izvajati monitoring skupaj z njunimi učinki na zmogljivost tal za zagotavljanje ekosistemskih storitev.

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi Vesoljskega programa Unije in ustanovitvi Agencije Evropske unije za vesoljski program ter razveljavitvi uredb (EU) št. 912/2010, (EU) št. 1285/2013 in (EU) št. 377/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU (UL L 170, 12.5.2021, str. 69, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/696/oj>).

- (38) Med vidiki izkoriščanja zemljišč je širjenje poselitvenih območij proces, ki je pogosto posledica potreb gospodarskega razvoja ter vključuje spremembo rabe tal iz naravnih in polnaravnih območij, vključno z zaščitenimi gozdovi, naravnimi travinji, šotišči, kmetijskimi in gozdarskimi zemljišči, vrtovi in parki, v poselitvena območja, na primer v okviru urbanega razvoja. Poselitvena območja, kot so opisana v Uredbi (EU) 2018/841, vključujejo vsa pozidana zemljišča – in sicer za prebivanje, prevoz, poslovne in proizvodne dejavnosti in infrastrukturo vseh velikosti – razen če so vključena že v druge kategorije rabe tal. Poselitvena območja vključujejo tudi tla, trajnice, kot so trate in vrtnne rastline, ter drevesa v podeželskih naseljih, podeželskih vrtovih in urbanih območjih. Zlasti izkoriščanje zemljišč na kmetijskih zemljiščih za naselja pogosto vpliva na funkcijo tal, kar zadeva preskrbo s hrano. Take spremembe v rabi tal so pogosto predhodnik nekaterih drugih vidikov izkoriščanja zemljišč, zlasti prekritost tal, zato je pomembno v zvezi s takimi spremembami izvajati monitoring, da bi lahko predvideli vsaj del procesa prekrivanja tal. Opozoriti pa je treba tudi, da naselja niso vedno v celoti pozidana. Nasprotno ima veliko število mestnih območij še vedno veliko količino tal, ki niso prekrita in na nekaterih mestnih območjih je ta količina več kot 50 % njihove površine. Samo ta kazalnik povezan s tem vidikom izkoriščanja zemljišč zato ne zadostuje za celostno spremljanje vprašanja izkoriščanja zemljišč kot celote, saj ne razlikuje med prekritimi in neprekritimi tlemi ter ne upošteva zelenih površin na poselitvenih območjih, zaradi česar je zanje težje izvajati monitoring in z njimi trajnostno upravljati.
- (39) Monitoring in trajnostno upravljanje nepokritih tal v poselitvenih območjih, še zlasti v gosto poseljenih urbanih območjih, je prav tako pomembno kot monitoring in upravljanje vseh drugih tal, saj ta tla še vedno zagotavljajo ekosistemske storitve, ki so bistvene za ohranjanje kakovostnega življenja na urbanih območjih. Na gosto poseljenih mestnih območjih je na njihovi razmeroma majhni površini prisotna in skoncentrirana široka paleta okoljskih problemov. Ti bi lahko med drugim zajemali višji delež onesnaženih območij zaradi preteklih industrijskih dejavnosti, večje poplavno tveganje zaradi prekritosti tal, večjo prisotnost toplotnih otokov in bolj omejen dostop do zelenih površin, ki so ključne za dobro duševno in fizično počutje. Ekosistemske storitve tal, ki jih na urbanih območjih zagotavljajo zdrava tla, imajo lahko zelo močan ugoden vpliv na veliko število ljudi, saj obravnavajo navedene specifične probleme, zato se njihovega pomena ne bi smelo podcenjevati. Zelene površine, tako javne kot zasebne, prispevajo tudi k zeleno-modri infrastrukturi in biotski raznovrstnosti ter so ključen element drugih okoljskih politik. To je tudi v skladu s členom 8 Uredbe (EU) 2024/1991 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁸⁾ o obnovi urbanih ekosistemov, v katerem je izražena potreba, da države članice ohranijo in povečajo površino urbanih zelenih površin.
- (40) Prekritost tal in odstranitev tal kot del vidika izgube naravnih lastnosti tal v okviru izkoriščanja zemljišč se razlikujeta od širitve poselitve, saj nujno ne predstavljata spremembe rabe tal, temveč konkretno in izmerljivo spremembo pokrovnosti tal in značilnosti tal. Prekritost tal in odstranitev tal lahko povzročita izgubo zmogljivosti tal za zagotavljanje ključnih ekosistemskih storitev, kot so zagotavljanje hrane in biomase, kroženje vode in hranil, osnova za biotsko raznovrstnost ali shranjevanje ogljika, ki je pogosto nepopravljiva. Zaradi prekritih tal so človeška naselja izpostavljena tudi višjim poplavnim konicam in intenzivnejšim učinkom toplotnih otokov.
- (41) Kar zadeva območja za pridobivanje energije iz obnovljivih virov, lahko države članice tla opredelijo kot prekrita, kot tla na območju, na katerem je prišlo do odstranitve tal, ali kot tla, ki niso prekrita, ali kot tla na območju, na katerem ni prišlo do odstranitve tal, odvisno od vrste gradnje. Na primer sončne parke je mogoče šteti kot prekritost tal ali ne, odvisno od tega, kaj je narejeno s tlemi pri vznožju solarnih panelov. Če je lahko na tleh še vedno zadostno ohranjen ekosistem, potem sončni parki ne štejejo za prekritost tal. O tem bi bilo treba presoditi na podlagi vpliva na tla, ne glede na namen ali videz zadevne gradnje. Evidence območij s takimi vrstami gradenj, v katerih so na voljo informacije o tem, kaj je narejeno s tlemi pri vznožju takih vrst gradnje, je mogoče povezati s kartami daljinskega zaznavanja prekritosti tal, da bi se lahko ta območja klasificirala kot neprekrita tla.

⁽¹⁸⁾ Uredba (EU) 2024/1991 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2024 o obnovi narave in spremembi Uredbe (EU) 2022/869 (UL L, 2024/1991, 29.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj>).

- (42) Blažitev je ključna, kar zadeva vpliv prekritosti tal in odstranitve tal na splošno. Zato je primerno določiti nekatera načela za blažitev vpliva prekritosti tal in odstranitve tal, tako da se sprejme na prizadevanjih temelječ pristop, pri katerem se upošteva obsežen sklop dobrih praks, da bi čim bolj zmanjšali in kompenzirali izgubo zmogljivosti tal za zagotavljanje ekosistemskih storitev. Ta načela bi morala temeljiti na hierarhiji izkoriščanja zemljišč iz Strategije EU za tla do leta 2030 in upoštevati različne razmere ter geografske in upravne okoliščine v državah članicah. Določbe te direktive v zvezi z izkoriščanjem zemljišč ne nalagajo novih postopkov za izdajo dovoljenj in ne bi smele preprečevati izdaje dovoljenj za dejavnosti, vključno s projekti prevladujočega javnega interesa, ter ne bi smele vplivati na odločitve o prostorskem načrtovanju, ki spadajo v pristojnost nacionalnih, regionalnih ali lokalnih organov. Ta načela bi lahko zajemala širok nabor praks, kot so minimalizacija prekritosti tal, vzpostavitev neprekritih tal in rekonstrukcija predhodno prekritih tal, racionalno zgoščevanje urbanih območij ob hkratnem varovanju zelenih površin – tudi mestnih zelenih površin – in naravnega okolja, revitalizacija degradiranih območij, prednostno obravnavanje časovno omejenega izkoriščanja zemljišč in sanacija zemljišč po koncu njihovega izkoriščanja. Z namenom čim bolj trajnostne omilitve vpliva prekritosti tal in odstranitve tal, bodo kompenzacijski ukrepi morda morali biti – odvisno od ekosistemske storitve, ki jo je treba kompenzirati – geografsko čim bliže viru izgube ekosistemske storitve. Dejansko bi lahko bila posledica napačne uporabe tovrstnih načel premestitev območij zelenih in visokovrednih ekosistemskih površin in storitev daleč stran od območij s prekritimi tlemi ter popolna zgoščenost prekritosti tal in odstranitve tal na prizadetih območjih.
- (43) Ocenjevanje zdravja tal na podlagi mreže za monitoring bi moralo biti natančno, hkrati pa bi morala biti raven stroškov takega monitoringa razumna. Zato je primerno določiti merila za vzorčna mesta, ki so reprezentativna za enote tal, ki odražajo določeno stopnjo homogenosti stanja tal pri različnih vrstah tal, podnebnih razmerah in rabah tal. Primerno je tudi upoštevati poseben položaj najbolj oddaljenih regij Unije, kot so navedena v členu 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ki upravičuje določitev posebnih ukrepov za podporo navedenim regijam. Zato bi morale imeti države članice možnost, da po potrebi prilagodijo obveznosti v zvezi z monitoringom in ocenjevanjem zdravja tal posebnim razmeram v svojih najbolj oddaljenih regijah. Mrežo vzorčnih mest bi bilo treba določiti z geostatističnimi metodami, temeljiti bi morala na enotah tal ter biti dovolj gosta, da se zagotovi ocena območja degradiranih tal na celotnem ozemlju držav članic v okviru odstopanja, ki ne presega 5 % na ravni enote tal. Za to vrednost se običajno šteje, da zagotavlja statistično zanesljivo oceno in razumno zagotovilo, da je bil zadevni cilj dosežen. Zasnova vzorčne raziskave za monitoring tal bi morala temeljiti na najboljših razpoložljivih informacijah o porazdelitvi lastnosti tal, kot so informacije, ki izhajajo iz prejšnjih nacionalnih ali podnacionalnih raziskav, ustreznih meritev, ki jih opravljajo upravljavci s tlemi, in meritev, izvedenih na podlagi prava Unije in mednarodnega prava ali posebnih programov, kot sta kampanja LUCAS za tla ali Mednarodni program sodelovanja v zvezi z oceno in spremljanjem učinkov onesnaženosti zraka na gozdove (MPS Gozdovi). Brez poseganja v obveznosti iz te direktive za upravljanje onesnaženih območij se lahko podatki, pridobljeni z vzorčnih mest, odvzetih med preiskavami tal na onesnaženih območjih, uporabijo za oceno meril za zdravo stanje tal.
- (44) V arhivih tal se shranjuje reprezentativna podskupina vzorcev tal, kar omogoča uporabo enega vzorca za različne namene, vključno z raziskavami, s tem pa se zmanjšajo dolgoročni stroški monitoringa na kraju samem. Poleg tega omogočajo, da se vzorci, odvzeti v preteklosti, ponovno ocenijo glede na sedanost za namene boljšega razumevanja dolgoročnih sprememb tal ali za druge raziskovalne namene, vključno z medicinskimi raziskavami. Komisija, vključno s službami, kot je JRC, in države članice bi morale zagotoviti, da se reprezentativna podskupina vzorcev tal dobro ohrani v fizičnih arhivih in da ostane na voljo za nadaljnje raziskave in inovacije. Kadar države članice izvajajo tako arhiviranje, bi bilo treba reprezentativno podskupino vzorcev tal hraniti v namenskih arhivih tal vsaj za dva cikla monitoringa. Države članice bi morale imeti možnost, da se odločijo za prenos reprezentativne podskupine svojih vzorcev tal v namenski arhiv tal Komisije.

- (45) Komisija bi morala z nadaljnjim izvajanjem in izboljševanjem rednega in situ vzorčenja tal ter s tem povezanih meritev tal (modul LUCAS Soil) v okviru LUCAS, ki se izvajajo v skladu z Uredbo (ES) št. 223/2009 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁹⁾, državam članicam na njihovo zahtevo pomagati in jih podpirati pri monitoringu zdravja njihovih tal. V ta namen in če se s tem strinjajo države članice, je treba LUCAS okrepiti in nadgraditi ter ga tako v celoti uskladiti s posebnimi zahtevami glede kakovosti, ki jih je treba izpolniti za namene te direktive. Za zmanjšanje upravnega in finančnega bremena bi bilo treba državam članicam omogočiti, da upoštevajo podatke o zdravju tal, zbrane na podlagi LUCAS. Ti podatki o zdravju tal bi morali biti državam članicam pravočasno na voljo. Države članice, ki jim bo zagotovljena taka podpora, bi morale določiti potrebne pravne ureditve za zagotovitev, da lahko Komisija izvaja tako in situ vzorčenje tal, tudi na zemljiščih v zasebni lasti, v skladu z veljavnim pravom Unije oziroma nacionalnim pravom.
- (46) Komisija razvija storitve za daljinsko zaznavanje v okviru programa Copernicus kot uporabniško usmerjenega programa, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/696, s čimer prav tako podpira države članice. Za povečanje pravočasnosti in učinkovitosti monitoringa zdravja tal bi morale države članice, kadar je ustrezno, pri monitoringu ustreznih deskriptorjev tal ter kazalnikov prekritosti tal in odstranitve tal ter, če je ustrezno, pri ocenjevanju zdravja tal uporabljati podatke, pridobljene z daljinskim zaznavanjem, vključno z rezultati storitev programa Copernicus. Komisija in EEA bi morali podpirati preučevanje možnosti v zvezi s proizvodi, pridobljenimi z daljinskim zaznavanjem tal, in njihov razvoj, da bi državam članicam pomagali pri monitoringu ustreznih deskriptorjev tal ter kazalnikov prekritosti tal in odstranitve tal.
- (47) Komisija bi morala na podlagi obstoječega observatorija EU za tla in z njegovo nadgradnjo vzpostaviti digitalni portal s podatki o zdravju tal, ki bi moral biti združljiv s strategijo EU za podatke, opredeljeno v njenem sporočilu z dne 19. februarja 2020 z naslovom „Evropska strategija za podatke“, in podatkovnimi prostori EU. Digitalni portal s podatki o zdravju tal bi moral biti vozlišče, ki bi omogočalo dostop do podatkov o tleh iz različnih virov v zbirni obliki na ravni enote tal oziroma podrobnejši ravni, če je ustrezno, če ni mogoče določiti posameznih vrednosti ali lokacije georeferenciranih vzorcev, s katerih so pridobljeni podatki. Navedeni portal bi moral vključevati predvsem vse podatke, ki jih države članice in Komisija zberejo v skladu z zahtevami te direktive. Obdelava podatkov o zdravju tal in dostop do njih, tudi za znanstvene namene, bi morala biti skladna z ustreznim pravom Unije, kot so direktive 2003/4/ES⁽²⁰⁾, 2007/2/ES⁽²¹⁾, (EU) 2019/1024⁽²²⁾ Evropskega parlamenta in Sveta, Uredba (EU) 2023/2854 Evropskega parlamenta in Sveta⁽²³⁾ ter Uredba (ES) št. 223/2009. Obenem bi morale imeti države članice možnost, da pregledajo podatke o zdravju tal in zahtevajo morebitne popravke napak, preden se taki podatki objavijo na digitalnem portalu s podatki o zdravju tal. Poleg tega bi moral portal omogočati tudi prostovoljno vključitev drugih ustreznih podatkov o tleh, ki jih zberejo države članice ali katera koli druga stran, in zlasti podatkov, ki izhajajo iz projektov v okviru programa Obzorje Evropa in misije EU „Evropski dogovor o tleh“, če ti podatki izpolnjujejo določene zahteve glede oblike in specifikacij. Komisija bi morala navedene zahteve določiti z izvedbenimi akti.
-
- ⁽¹⁹⁾ Uredba (ES) št. 223/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2009 o evropski statistiki ter razveljavitvi Uredbe (ES, Euratom) št. 1101/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o prenosu zaupnih podatkov na Statistični urad Evropskih skupnosti, Uredbe Sveta (ES) št. 322/97 o statističnih podatkih Skupnosti in Sklepa Sveta 89/382/EGS, Euratom, o ustanovitvi Odbora za statistične programe Evropskih skupnosti (UL L 87, 31.3.2009, str. 164, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/223/oj>).
- ⁽²⁰⁾ Direktiva 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o dostopu javnosti do informacij o okolju in o razveljavitvi Direktive Sveta 90/313/EGS (UL L 41, 14.2.2003, str. 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/4/oj>).
- ⁽²¹⁾ Direktiva 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2007 o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE) (UL L 108, 25.4.2007, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2007/2/oj>).
- ⁽²²⁾ Direktiva (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja (UL L 172, 26.6.2019, str. 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1024/oj>).
- ⁽²³⁾ Uredba (EU) 2023/2854 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2023 o harmoniziranih pravilih za pravičen dostop do podatkov in njihovo uporabo ter spremembi Uredbe (EU) 2017/2394 in Direktive (EU) 2020/1828 (Akt o podatkih) (UL L, 2023/2854, 22.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj>).

- (48) Prav tako je treba izboljšati usklajevanje sistemov za monitoring tal, ki se uporabljajo v državah članicah, ter izkoristiti sinergije med sistemi Unije za monitoring in nacionalnimi sistemi za monitoring, da bi se zagotovili bolj primerljivi podatki po vsej Uniji. Zelo je pomembno, da udeleženi laboratoriji z uporabo praks sistemov vodenja kakovosti zagotovijo kakovost in primerljivost meritev tal. Da bi čim bolj zmanjšala upravno breme za laboratorije, bi se lahko država članica odločila, da zadostuje, da imajo laboratoriji eno akreditacijo za katero koli metodologijo za določanje vrednosti deskriptorjev tal. Laboratoriji ali njihove pogodbenne stranke, ki izvajajo meritve tal, bi morali uporabljati prakse sistema vodenja kakovosti v skladu s standardom EN ISO/IEC-17025. Uporabili bi se lahko enakovredni standardi vodenja kakovosti na ravni Unije ali mednarodni ravni in, če je ustrezno, bi se lahko poiskale sinergije s sistemom vodenja kakovosti MPS Gozdovi.
- (49) Pomembno je, da se uporabljajo metodologije za testiranje tal, ki so jih certificirali mednarodno priznani organi, kot sta Mednarodna organizacija za standardizacijo (ISO) in Evropski odbor za standardizacijo (CEN), in ki jih priznava svetovna raziskovalna skupnost, če so take metodologije na voljo. Za testiranje tal je mogoče uporabiti tudi druge enakovredne metodologije, in sicer analitične postopke, s katerimi se določi isti parameter ali deskriptor, in za katere je dokazano, da dajejo iste rezultate v mejah njihovega koeficienta ponovljivosti (0,95). Certificiranje morebitnih enakovrednih metodologij bi bilo treba pridobiti tudi od mednarodno priznanih organov, kot sta ISO in CEN, take enakovredne metodologije pa bi morala priznati svetovna raziskovalna skupnost.
- (50) Za zaščito tal pred onesnaženjem s snovmi, ki lahko povzročijo znatno tveganje za zdravje ljudi ter onesnažijo okoliški zrak, površinske vode, podzemno vodo in posledično oceane, je treba vzpostaviti mehanizme politike za odkrivanje in ocenjevanje takih snovi, ki vzbujajo zaskrbljenost. Pri tem bi bilo treba v zvezi z onesnaževanjem tal razviti pristop, ki bo omogočal monitoring in analizo takih snovi ali skupin snovi prek okvirnega seznama, podoben pristopu, ki se uporablja za površinske in podzemne vode. Snovi ali skupine snovi, ki se uvrstijo na tak okvirni seznam, bi morale vključevati snovi, ki predstavljajo znatno tveganje za zdravje tal in odpornost tal, zdravje ljudi ali okolje, ter snovi, za katere razpoložljive informacije kažejo, da bi lahko pomenile znatno tveganje za tla ali tveganje, ki se prenaša po tleh, in za katere ni dovolj podatkov o monitoringu. Število snovi ali skupin snovi, ki jih je treba vključiti na okvirni seznam onesnaževal tal za namene monitoringa in analize, ne bi smelo biti omejeno navzgor.
- (51) Zbrati je treba podatke o prisotnosti onesnaževal tal, ki bi lahko predstavljala tveganje za zdravje ljudi in okolje, vključno s pesticidi, njihovimi metaboliti ter per- in polifluoroalkilnimi snovmi (PFAS), ter drugimi novimi onesnaževali tal. Ta direktiva bi zato morala zagotoviti okvir za vključitev takih onesnaževal na okvirni seznam onesnaževal tal, za katera je potrebnih več podatkov o monitoringu tal, da bi se obravnavalo tveganje za zdravje ljudi in okolje. Da bi se omejilo stroške monitoringa, bi morale imeti države članice možnost, da za navedena onesnaževala izvajajo meritve na omejenem številu vzorčnih mest. Komisija bi lahko zagotovila podporo državam članicam z merjenjem izbranih onesnaževal tal z okvirnega seznama onesnaževal tal v LUCAS.
- (52) Mikroplastika in nanoplastika sta snovi, ki lahko pomenita tveganje za zdravje tal in tudi za osnovne dejavnosti, kot je kmetijska proizvodnja. Njihova prisotnost v tleh lahko vpliva na rodovitnost tal ter s tem ogroža zdravje in zdrav razvoj kmetijskih rastlin. Zato je bistveno, da ta direktiva omogoča vključitev mikroplastike in nanoplastike v monitoring onesnaževal tal.
- (53) Za čim širšo uporabo podatkov o zdravju tal, pridobljenih z monitoringom, ki se izvaja v skladu s to direktivo, bi bilo treba od držav članic zahtevati, da olajšajo dostop javnosti do takih podatkov v zbirni obliki na ravni enote tal oziroma podrobnejši ravni, če je ustrezno, če ni mogoče določiti posameznih vrednosti ali lokacije georeferenciranih vzorcev, s katerih so pridobljeni podatki. Zaupne podatke, ki jih zberejo Komisija ali države članice za pripravo evropskih statističnih podatkov, bi bilo treba varovati v skladu s pravili in ukrepi iz Uredbe (ES) št. 223/2009, da se pridobi in ohrani zaupanje strani, odgovornih za zagotavljanje zadevnih informacij. Če Komisija ali države članice pripravljajo statistične podatke o zdravju tal, bi morale zagotoviti, da se pri zaupnih podatkih spoštujejo načela iz Uredbe (ES) št. 223/2009. Da bi se zaščitilo lastništvo podatkov, bi morale Komisija, EEA ali države članice podatke razkriti samo s privolitvijo lastnika podatkov. Poleg tega bi morale države članice podatke o zdravju tal in rezultate ocen zdravja tal sporočiti zadevnim deležnikom, kot so kmetje, gozdarji, lastniki zemljišč in lokalni organi. Pomembno je, da potencialni kupci in najemniki zemljišč v skladu z nacionalnim pravom in na njihovo zahtevo prejmejo podatke o zdravju tal in rezultate ocen zdravja tal. Podatki o zdravju tal, ki so dani na voljo na podlagi te direktive, se lahko poleg tega po potrebi uporabljajo za monitoring s tlemi povezanih vidikov, ki se izvaja na podlagi drugega prava Unije.

- (54) Rezultati ocen zdravja tal, izvedenih na podlagi te direktive, bodo prispevali k postopku opredelitve posebnih praks, potrebnih za trajnostno upravljanje tal, in s tem h podpori, ki bi jo morale države članice zagotoviti za povečanje zdravja tal in odpornosti tal. Brez poseganja v obveznosti na podlagi drugega prava Unije in nacionalnega prava določbe te direktive o podpori za zdravje tal in odpornost tal lastnikom in upravljavcem zemljišč ne nalagajo dodatnih obveznosti. Hkrati bi morali upravljalci s tlemi, lastniki in upravljalci zemljišč ter ustrezni organi prejeti podporo za izboljšanje zdravja tal in odpornosti tal. Ta podpora bi morala biti med drugim v obliki informacij in nasvetov o praksah, ki izboljšujejo zdravje tal in odpornost tal, ob upoštevanju lokalnih razmer tal; krepitev zmogljivosti; spodbujanja ozaveščenosti o koristih praks, ki izboljšujejo zdravje tal in odpornost tal; spodbujanja raziskav in inovacij; ocenjevanja tehničnih in finančnih potreb ter lajšanja dostopa do razpoložljivih sredstev in njihove uporabe.
- (55) Ekonomski instrumenti, vključno s tistimi v okviru SKP, s katerimi se zagotavlja podpora kmetom, imajo ključno vlogo pri ohranjanju in izboljšanju zdravja tal in odpornosti tal ter v manjšem obsegu gozdnih tal. Cilj SKP je podpirati zdravje tal z izvajanjem pogojenosti, shem za podnebje in okolje ter ukrepov za razvoj podeželja. Finančno podporo za kmete in gozdarje, ki uporabljajo prakse za izboljšanje zdravja tal in odpornosti tal, lahko zagotovi tudi zasebni sektor. Na primer, prostovoljne oznake trajnosti v živilski, lesni in energetski industriji ter industriji na biološki osnovi, ki jih uvedejo zasebni deležniki, lahko upoštevajo prispevke kmetov in gozdarjev za izboljšanje zdravja tal in odpornosti tal v skladu s to direktivo. Take oznake bi lahko proizvajalcem živil, lesa in drugih vrst biomase, ki pri svoji proizvodnji upoštevajo navedene prakse, omogočile, da se te prakse odražajo pri vrednosti njihovih proizvodov. Dodatna sredstva za omrežje dejanskih lokacij za preskušanje, predstavitev in razširjanje rešitev, tudi za ogliščno kmetovanje, bodo zagotovljena prek živih laboratorijev in svetilnikov misije EU „Evropski dogovor o tleh“. Države članice bi morale brez poseganja v načelo onesnaževalec plača zagotoviti podporo in svetovanje za pomoč lastnikom, upravljavcem in uporabnikom zemljišč, na katere vplivajo ukrepi, sprejeti na podlagi te direktive, pri čemer bi morale upoštevati zlasti potrebe in omejene zmogljivosti malih in srednjih podjetij.
- (56) Države članice morajo na podlagi Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁴⁾ v svojih strateških načrtih SKP opisati, kako naj bi okoljska in podnebna struktura teh načrtov prispevala k doseganju dolgoročnih nacionalnih ciljnih vrednosti, kot so določene v zakonodajnih aktih iz Priloge XIII k navedeni uredbi ali iz njih izhajajo, in bila z njimi usklajena.
- (57) Od držav članic bi bilo treba zahtevati, da pozorno izvajajo monitoring vpliva podpore za zdravje tal in odpornost tal, pri tem pa upoštevajo novo znanje, pridobljeno iz raziskav in inovacij. V zvezi s tem se pričakujejo dragoceni prispevki misije EU „Evropski dogovor o tleh“ ter zlasti njenih živih laboratorijev in dejavnosti za podporo monitoringu tal, izobraževanju o tleh in državljski udeležbi.
- (58) Z regeneracijo tal se znova vzpostavi zdravo stanje degradiranih tal. V okviru regeneracije tal se lahko upoštevajo rezultati ocen zdravja tal, ukrepe za regeneracijo pa je primerno prilagoditi posebnim značilnostim lokacije, vrsti, rabi in stanju tal ter lokalnim, podnebnim in okoljskim razmeram. V primeru območij s prekritostjo tal ali odstranitvijo tal je za obnovo zmogljivosti tal za zagotavljanje ekosistemskih storitev najprej potrebna rekonstrukcija tal, da se doseže raven funkcije tal in zagotavljanja ekosistemskih storitev, ki je čim bližja njihovi naravni funkciji in njihovim optimalni ravni zagotavljanja ekosistemskih storitev.

⁽²⁴⁾ Uredba (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRRP), ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 (UL L 435, 6.12.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>).

- (59) Za zagotovitev sinergij med različnimi ukrepi, sprejetimi na podlagi drugega prava Unije, ki bi lahko vplivali na zdravje tal, bi morale države članice zagotoviti, da so dejavnosti podpore za zdravje tal in odpornost tal skladne z nacionalnimi načrti za obnovo, pripravljenimi v skladu z Uredbo (EU) 2024/1991; nacionalnimi strategijami in akcijskimi načrti za biotsko raznovrstnost, pripravljenimi v skladu s členom 6 Konvencije Združenih narodov o biološki raznovrstnosti; strateškimi načrti SKP, ki jih pripravijo države članice v skladu z Uredbo (EU) 2021/2115; kodeksi dobre kmetijske prakse in delovnimi programi za imenovana ranljiva območja, sprejetimi v skladu z Direktivo Sveta 91/676/EGS⁽²⁵⁾; ohranitvenimi ukrepi in prednostnim okvirom ukrepanja, določenimi za območja Natura 2000 v skladu z Direktivo 92/43/EGS⁽²⁶⁾; ukrepi za doseganje dobrega ekološkega stanja in dobrega kemijskega stanja vodnih teles, vključenimi v načrte upravljanja povodij, pripravljene v skladu z Direktivo 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽²⁷⁾; ukrepi za obvladovanje poplavne ogroženosti, določenimi v skladu z Direktivo 2007/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽²⁸⁾; načrti za obvladovanje suše, ki se spodbujajo v strategiji EU za prilagajanje podnebnim spremembam; nacionalnimi akcijskimi načrti, oblikovanimi v skladu s členom 10 UNCCD; cilji iz uredb (EU) 2018/841 in (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta⁽²⁹⁾; celovitimi nacionalnimi energetskimi in podnebnimi načrti, pripravljenimi v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta⁽³⁰⁾; nacionalnimi programi nadzora nad onesnaževanjem zraka, pripravljenimi na podlagi Direktive (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta⁽³¹⁾; ocenami tveganja in načrtovanjem obvladovanja tveganj nesreč, pripravljenimi v skladu s Sklepom št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁽³²⁾; nacionalnimi akcijskimi načrti, sprejetimi v skladu s členom 4 Direktive 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽³³⁾, in presojami vplivov na okolje, izvedenimi v skladu z Direktivo 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁽³⁴⁾. Dejavnosti podpore za zdravje tal in odpornost tal bi morale biti, kolikor je to mogoče, vključene v te programe, kodekse, okvire ukrepanja, cilje, načrte in ukrepe, če prispevajo k doseganju njihovih ciljev. Zato bi morali biti ustrezni kazalniki in podatki, kot so kazalniki rezultatov v zvezi s tlemi iz Uredbe (EU) 2021/2115 ter statistični podatki o kmetijskih vložkih in proizvodnji, sporočeni na podlagi Uredbe (EU) 2022/2379 Evropskega parlamenta in Sveta⁽³⁵⁾, dostopni pristojnim organom, da bi se ti podatki in kazalniki navzkrižno povezali ter da bi se tako omogočila čim natančnejša ocena učinkovitosti izbranih ukrepov.

⁽²⁵⁾ Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 375, 31.12.1991, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj>).

⁽²⁶⁾ Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

⁽²⁷⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

⁽²⁸⁾ Direktiva 2007/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti (UL L 288, 6.11.2007, str. 27, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2007/60/oj>).

⁽²⁹⁾ Uredba (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 (UL L 156, 19.6.2018, str. 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/842/oj>).

⁽³⁰⁾ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).

⁽³¹⁾ Direktiva (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatere onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES (UL L 344, 17.12.2016, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/2284/oj>).

⁽³²⁾ Sklep št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (UL L 347, 20.12.2013, str. 924, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2013/1313/oj>).

⁽³³⁾ Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L 309, 24.11.2009, str. 71, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/128/oj>).

⁽³⁴⁾ Direktiva 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L 26, 28.1.2012, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj>).

⁽³⁵⁾ Uredba (EU) 2022/2379 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. novembra 2022 o statistiki kmetijskih vložkov in proizvodnje, spremembi Uredbe Komisije (ES) št. 617/2008 ter razveljavitvi uredb (ES) št. 1165/2008, (ES) št. 543/2009 in (ES) št. 1185/2009 Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive Sveta 96/16/ES (UL L 315, 7.12.2022, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2379/oj>).

- (60) Onesnažena območja so pogosto zapuščina desetletij dejavnosti v Uniji, kot so industrijske ali vojaške dejavnosti, ter lahko zdaj in v prihodnosti pomenijo tveganja za zdravje ljudi in okolje. Zato je treba najprej določiti in preiskati potencialno onesnažena območja, nato pa v primeru potrjene onesnaženosti oceniti tveganja, ki jih predstavlja onesnaženo območje, in sprejeti ukrepe za obravnavo nesprejemljivih tveganj. V tem okviru je bistveno upoštevati tudi vpliv onesnaženih območij na druge okoljske prvine ali matrike razen tal, kot so podzemne ali površinske vode. Nekatere od teh dejavnosti, kot je uporaba podzemnih skladišč za nevarne snovi, so se lahko izvajale v kamnini ali matični podlagi. Kadar tako podzemno skladišče pušča, je mogoče, da so onesnaževala prešla v kamnino ali matično podlago, v tleh pa jih najverjetneje ne bo. Vendar bi se lahko ta onesnaževala razširila ter posledično vplivala na zdravje ljudi ali okolje. Zato bo treba, če take dejavnosti potekajo na potencialno onesnaženih območjih, preiskati kamnino ali matično podlago v bližini dejavnosti, da se preveri, če je dejavnost povzročila onesnaženje, ki vpliva na zdravje ljudi ali okolje.
- (61) V preiskavi tal je treba ugotoviti, ali je potencialno onesnaženo območje dejansko onesnaženo ter ali onesnaženje pomeni tveganje za zdravje ljudi ali okolje. V tej direktivi se ne zahteva analiza deskriptorjev tal, razen onesnaženosti tal v okviru preiskave tal. Ker se lahko raba tal sčasoma spremeni, je pomembno, da so informacije o onesnaženosti javno dostopne. Na primer, ko je treba sprejeti odločitev o spremembi rabe tal, je treba oceniti, ali lahko onesnaženje, odkrito med preteklo preiskavo tal, pomeni tveganje za predvideno novo rabo tal. Zato je treba pri oceni, ali je potencialno onesnaženo območje dejansko onesnaženo, upoštevati tudi tveganja za zdravje ljudi ali okolje, povezana z občutljivo rabo območja. Občutljiva raba območij vključuje rabo v bližini igrišč, šol ali prostorov, ki se uporabljajo za otroško varstvo, oziroma območij v njihovi bližini, rabo stanovanjskih območij ali rabo drugih območij, ki jih uporabljajo ranljive skupine prebivalstva. Kadar se s preiskavo tal dokaže, da potencialno onesnaženo območje dejansko ni onesnaženo, država članica območja ne bi smela več šteti za potencialno onesnaženo, razen če na podlagi novih dokazov obstaja sum onesnaženja.
- (62) Število potencialno onesnaženih območij in onesnaženih območij bi lahko bilo zelo visoko, stopnja tveganja, ki ga pomeni onesnaženo območje, pa lahko sega od zelo nizke do zelo visoke, zato je za določanje in preiskovanje potencialno onesnaženih območij in upravljanje onesnaženih območij primerno uporabiti postopen pristop, ki temelji na tveganju. Tak pristop lahko državam članicam omogoči prednostno obravnavanje nekaterih območij. S prednostnim obravnavanjem nekaterih območij lahko države članice upoštevajo morebitno tveganje, ki ga domnevni ali potrjeni primer onesnaženosti pomeni za zdravje ljudi in okolje, pa tudi za gospodarske ali družbene okoliščine. Vrednotenje morebitnega tveganja, povezanega s takim prednostnim obravnavanjem, je veliko splošnejša od ocene tveganja za posamezno območje, ki se izvede na onesnaženem območju.
- (63) Da bi določile potencialno onesnažena območja, bi morale države članice zbirati dokaze, vključno z zgodovinskimi raziskavami, v katerih se raziščejo informacije o industrijskih dejavnostih, incidentih in nesrečah ter uporabljajo stari zemljevidi, arhivi, časopisni članki, okoljska dovoljenja in uradna obvestila javnosti ali organov in podatki o humanem biomonitoringu ali monitoringu okolja iz raziskovalnih projektov. Države članice bi morale določiti seznam potencialno onesnaževalnih dejavnosti in bi morale imeti možnost, da prednostno obravnavajo nekatera potencialno onesnažena območja, za katera je najbolj verjetno, da pomenijo potencialno tveganje za zdravje ljudi ali okolje, na podlagi vrste dejavnosti, obsega morebitne onesnaženosti, indikatorjev, da obstaja neposredno tveganje, ali drugih ustreznih informacij. Število potencialno onesnaženih območij se lahko sčasoma spreminja, zato bi bilo treba prvo določitev takih območij opraviti v določenem časovnem okviru in na podlagi obstoječih dokazov, nadaljnjo določitev takih območij pa bi bilo treba izvesti po sistematičnem pristopu.

- (64) Za zagotovitev pravočasne in učinkovite izvedbe preiskav tal na potencialno onesnaženih območjih bi morale države članice poleg obveznosti, da določijo časovni okvir za izvedbo preiskav tal, opredeliti tudi posebne dogodke, ki sprožijo take preiskave. Taki sprožilni dogodki bi lahko vključevali zahtevo za okoljsko ali gradbeno dovoljenje ali dovoljenje, ki se zahteva na podlagi prava Unije ali nacionalnega prava, oziroma pregled takih dovoljenj, dejavnosti izkopavanja tal, spremembe rabe tal ali transakcije z zemljišči ali nepremičninami. Preiskave tal bi lahko imele različne faze, kot so predhodna teoretična študija, zgodovinska študija za posamezno območje, da se pridobijo informacije o preteklih industrijskih dejavnostih, incidentih ali nesrečah, obisk na kraju samem, predhodna ali raziskovalna preiskava, podrobnejša ali opisna preiskava in testiranje na terenu ali v laboratoriju, ter bi lahko vključevale oceno tveganj, ki jih onesnaženost posameznega območja pomeni za zdravje ljudi ali okolje. Če se odkrije onesnaženost, bi morala biti preiskava tal podlaga za karakterizacijo onesnaženosti in njene okoljske okoliščine ter zagotoviti osnovne informacije za oceno tveganja za posamezno območje ter zasnovo vseh ukrepov za zmanjšanje tveganja, ki bi morda bili potrebni. Izhodiščna poročila in ukrepi monitoringa, izvedeni v skladu z Direktivo 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁶⁾, bi se lahko prav tako šteli kot preiskava tal, kadar je to ustrezno.
- (65) Potrebna je prožnost glede upravljanja onesnaženih območij, da se upoštevajo stroški, koristi in lokalne posebnosti. Zato bi morale države članice postopen pristop, ki temelji na tveganju, sprejeti vsaj za določanje in preiskovanje potencialno onesnaženih območij in upravljanje onesnaženih območij ob upoštevanju razlike med tema kategorijama, s čemer bi se omogočilo, da so sredstva dodeljena ob upoštevanju posebnih okoljskih, družbenih in gospodarskih okoliščin. Odločitve v zvezi z upravljanjem onesnaženih območij, tudi o postopnem pristopu, ki temelji na tveganju, bi bilo treba sprejeti na podlagi narave in obsega morebitnih tveganj za zdravje ljudi, vključno z izpostavljenostjo onesnaževalom ranljivih skupin prebivalstva, kot so nosečnice, invalidi, starejši in otroci, ter za okolje zaradi izpostavljenosti onesnaževalom v tleh ali onesnaževalom, ki so prešla v podzemno vodo, ter, če je mogoče, kumulativnimi učinki na zdravje ljudi, ekosisteme tal in povezane ekosistemske storitve.
- (66) Pri oceni tveganja bi bilo treba upoštevati ravni naravnega in antropogenega ozadja, saj bi lahko bilo v pomoč tudi pri določanju ciljev remediacije tal in upravljanja.
- (67) Rezultati analize stroškov in koristi ocene tveganja za posamezno območje ali remediacije tal bi morali biti pozitivni. Podrobne ocene tveganja za posamezna majhna onesnažena območja so lahko, na primer, dražje od takojšnje remediacije tal ali pa je območje očitno močno onesnaženo na tak način, da podrobna ocena tveganja za posamezno območje ne bi bila potrebna za namene sprejemanja odločitve o remediaciji tal. V takih primerih se lahko število korakov v postopnem pristopu, ki temelji na tveganju, za določanje in preiskovanje potencialno onesnaženih območij in upravljanje onesnaženih območij zmanjša, saj ima podrobna ocena tveganja za posamezno območje majhno dodano vrednost. Države članice bi morale določiti posebno metodologijo za določitev tveganj, značilnih za posamezna onesnažena območja. Države članice bi morale na podlagi znanstvenih dognanj, previdnostnega načela, lokalnih posebnosti ter sedanje in načrtovane rabe tal določiti tudi, kaj predstavlja nesprejemljivo tveganje, ki ga povzroča onesnaženo območje.

⁽³⁶⁾ Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah in emisijah iz živiloreje (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) (UL L 334, 17.12.2010, str. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2010/75/oj>).

- (68) Za zmanjšanje tveganj, ki jih pomenijo onesnažena območja za zdravje ljudi in okolje, na sprejemljivo raven bi morale države članice zagotoviti, da se sprejmejo ustrezni ukrepi za zmanjšanje tveganja, vključno z remediacijo tal. Optimalni ukrepi za zmanjšanje tveganja bi morali biti trajnostni in izbrani na podlagi uravnovešenega postopka odločanja, pri katerem se upoštevajo okoljski, socialni in gospodarski vpliv. Izбира metode ali ukrepa je odvisna od več meril, kot so narava onesnaževal, značilnosti tal, obseg onesnaženosti, čas in prostor, ki je na voljo, proračunske omejitve, cilji remediacije tal, trenutna in načrtovana raba tal ter možnosti za izboljšanje zdravja tal. Ukrepi za zmanjšanje tveganja ne bi smeli negativno vplivati na oceno tveganja in upravljanje tveganja prispevnih območij za odvzemna mesta vode, namenjene za prehrano ljudi, iz člena 8 Direktive (EU) 2020/2184 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁷⁾. Pri remediaciji tal je poudarek na odpravljanju tveganja, ki ga onesnaženost tal pomeni za zdravje ljudi ali okolje, zato ni nujno, da se pri njej izboljšajo drugi deskriptorji tal. Nekatere metode remediacije tal lahko imajo celo negativne vplive na zdravje tal. Zato bi bilo treba upoštevati vse koristi in slabosti metod remediacije. Ukrepe, sprejete v skladu z drugim pravom Unije, bi morale biti mogoče opredeliti kot ukrepe za zmanjšanje tveganja v skladu s to direktivo, če učinkovito zmanjšujejo tveganja, ki jih pomenijo onesnažena območja.
- (69) Pri preiskovanju potencialno onesnaženih območij in upravljanju onesnaženih območij bi bilo treba spoštovati načelo „onesnaževalec plača“, previdnostno načelo in načelo sorazmernosti. Države članice bi si morale prizadevati, da najdejo onesnaževalca, in bi morale vzpostaviti hierarhijo odgovornosti ali verigo odgovornosti pri odločanju, da bi se določilo fizično ali pravno osebo, odgovorno za kritje stroškov preiskave tal, ocene tveganja in ukrepov za zmanjšanje tveganja. Države članice bi morale imeti možnost za odločitev, da bodo razlikovale tudi med območji, ki so bila onesnažena v preteklosti, in na novo onesnaženimi območji, ter uporabile strožji pristop za onesnaženje, povzročeno po določenem referenčnem datumu. V primeru onesnaženih območij, pri katerih fizične ali pravne osebe ni mogoče določiti za odgovorno za onesnaženje, bi morale imeti države članice možnost, da uporabijo finančne instrumente in finančne programe Unije za izpolnitev obveznosti v zvezi s preiskavo in remediacijo tal.
- (70) Onesnaženost tal je že obravnavana v pravu Unije, kot sta Direktiva 2010/75/EU oziroma Direktiva 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁸⁾. Določbe iz te direktive ne posegajo v zahteve iz ustreznega prava Unije.
- (71) Preiskave tal, ocene tveganja ali ukrepi za zmanjšanje tveganja, ki so bili izvedeni na potencialno onesnaženih območjih ali onesnaženih območjih pred 16. decembrom 2025 in ki izpolnjujejo zahteve iz te direktive, bi se morali šteti za primerne za izpolnitev zahtev iz te direktive na takih območjih.
- (72) Pri ukrepih, sprejetih na podlagi te direktive, bi bilo treba upoštevati tudi druge cilje politike Unije, kot so cilji Uredbe (EU) 2024/1252 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁹⁾, in sicer zagotoviti zanesljivo in trajnostno oskrbo industrije Unije s kritičnimi surovinami.

⁽³⁷⁾ Direktiva (EU) 2020/2184 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o kakovosti vode, namenjene za prehrano ljudi (UL L 435, 23.12.2020, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2020/2184/oj>).

⁽³⁸⁾ Direktiva 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode (UL L 143, 30.4.2004, str. 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2004/35/oj>).

⁽³⁹⁾ Uredba (EU) 2024/1252 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o vzpostavitvi okvira za zagotavljanje zanesljive in trajnostne oskrbe s kritičnimi surovinami ter spremembi uredbe (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 in (EU) 2019/1020 (UL L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).

- (73) Preglednost je bistven sestavni del politike na področju tal ter zagotavlja javno odgovornost in ozaveščenost ter poštene tržne pogoje in možnost spremljanja napredka. Zato bi morale države članice vzpostaviti in vzdrževati nacionalni register potencialno onesnaženih območij in onesnaženih območij. Ti registri bi morali vsebovati informacije o posameznih območjih in bi morali biti javno dostopni v obliki spletne georeferencirane zbirke prostorskih podatkov. Če so registri vzpostavljeni na podnacionalni ravni, bi morale države članice zagotoviti usklajeno nacionalno vstopno točko v različne podnacionalne registre, na primer na osrednjem nacionalnem spletišču s spletnimi povezavami. Registri bi morali vsebovati informacije, potrebne za obveščanje javnosti o obstoju potencialno onesnaženih območij in upravljanju onesnaženih območij. Ker lahko pri potencialno onesnaženih območjih po definiciji obstaja le sum prisotnosti onesnaženosti tal, bi bilo treba javnost obvestiti o razliki med potencialno onesnaženimi območji in onesnaženimi območji ter to razliko pojasniti, da se prepreči nepotrebna zaskrbljenost. Registri, ki obstajajo 16. decembra 2025 in izpolnjujejo zahteve iz te direktive, bi se morali šteti za primerne za izpolnitev zahtev iz te direktive.
- (74) V skladu s členom 19(1), drugi pododstavek, Pogodbe o Evropski uniji (PEU) morajo države članice vzpostaviti pravna sredstva, potrebna za zagotovitev učinkovitega pravnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije. Poleg tega morajo imeti člani zadevne javnosti v skladu s Konvencijo o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah ⁽⁴⁰⁾ (v nadaljnjem besedilu: Aarhuška konvencija), ki jo je Evropska skupnost sprejela 17. februarja 2005 s Sklepom Sveta 2005/370/ES ⁽⁴¹⁾, dostop do pravnega varstva, da bi prispevali k varovanju pravice živeti v okolju, ki je primerno za osebno zdravje in dobro počutje.
- (75) Kot je pojasnjeno s sodno prakso Sodišča Evropske unije ⁽⁴²⁾, države članice ne smejo omejiti procesnega upravičenja za izpodbijanje odločitve javnega organa na člane zadevne javnosti, ki so sodelovali pri postopku odločanja, na podlagi katerega je bila sprejeta zadevna odločitev. Poleg tega bi moral biti vsak revizijski postopek pošten, pravičen, pravočasen in ne pretirano drag ter bi moral zagotavljati ustrezna pravna sredstva, vključno s sodno prepovedjo, če je ta primerna. Poleg tega je treba v skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije ⁽⁴³⁾ dostop do pravnega varstva odobriti vsaj zadevni javnosti.
- (76) Direktiva (EU) 2019/1024 nalaga objavo informacij javnega sektorja v brezplačnem in odprtem formatu. Splošni cilj Direktive (EU) 2019/1024 je nadaljnja krepitev podatkovnega gospodarstva Unije s povečanjem količine interoperabilnih podatkov javnega sektorja, ki so na voljo za ponovno uporabo, zagotavljanjem poštene konkurence in enostavnega dostopa do informacij javnega sektorja ter krepitevjo čezmejnih inovacij na podlagi podatkov. Glavno načelo te direktive je, da bi bilo treba zagotoviti vgrajeno in privzeto odprtost državnih podatkov. Namen Direktive 2003/4/ES je zagotoviti pravico do dostopa do informacij o okolju v državah članicah v skladu z Aarhuško konvencijo. Aarhuška konvencija in Direktiva 2003/4/ES vključujeta široke obveznosti, povezane z zagotavljanjem informacij o okolju na zahtevo in dejavnim razširjanjem takih informacij. V Direktivi 2003/4/ES je določen omejen seznam izvzetij glede razširjanja ali razkrivanja okoljskih podatkov ob upoštevanju javnega interesa, ki mu služi razširjanje, v primeru, da bi razširjanje ali razkritje informacij škodovalo nekaterim interesom. Taki interesi vključujejo: javno varnost ali nacionalno obrambo; zaupnost poslovnih ali industrijskih informacij, če tako zaupnost predvideva pravo Unije ali nacionalno pravo zaradi varovanja upravičenih gospodarskih interesov, vključno z javnimi interesi pri ohranjanju zaupnosti statističnih podatkov in davčne tajnosti; zaupnost osebnih podatkov ali kartotek, ki se nanašajo na fizično osebo, kadar ta oseba ni privolila v razkritje informacij javnosti, če tako zaupnost predvideva pravo Unije ali nacionalno pravo. Direktiva 2007/2/ES ima prav tako široko področje uporabe in zajema izmenjavo prostorskih informacij, vključno z zbirkami podatkov o različnih okoljskih temah. Pomembno je, da določbe te direktive v zvezi z dostopom do informacij in ureditvami izmenjave podatkov dopolnjujejo direktive (EU) 2019/1024, 2003/4/ES in 2007/2/ES in ne vzpostavljajo ločene pravne ureditve. Zato določbe te direktive v zvezi z obveščanjem javnosti in informacijami o monitoringu izvajanja ne bi smele posegati v navedene direktive.

⁽⁴⁰⁾ UL L 124, 17.5.2005, str. 4, ELI: <http://data.europa.eu/eli/convention/2005/370/oj>.

⁽⁴¹⁾ Sklep Sveta 2005/370/ES z dne 17. februarja 2005 o sklenitvi Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, v imenu Evropske skupnosti (UL L 124, 17.5.2005, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2005/370/oj>).

⁽⁴²⁾ Sodba Sodišča (prvi senat) z dne 14. januarja 2021, zadeva C-826/18, LB in drugi/College van burgemeester en wethouders van de gemeente Echt-Susteren, C 826/18, ECLI:EU:C:2021:7, točki 58 in 59.

⁽⁴³⁾ Sodba Sodišča (drugi senat) z dne 25. julija 2008, Dieter Janecek/Freistaat Bayern, C-237/07, ECLI:EU:C:2008:447, točka 42; Sodba Sodišča (drugi senat) z dne 19. novembra 2014, Client Earth/The Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs, C-404/13, ECLI:EU:C:2014:2382, točka 56; Sodba Sodišča (prvi senat) z dne 26. junija 2019, Craeynest in drugi, C-723/17, ECLI:EU:C:2019:533, točka 56; Sodba Sodišča (veliki senat) z dne 19. decembra 2019, Deutsche Umwelthilfe eV/Freistaat Bayern, C-752/18, ECLI:EU:C:2019:1114, točka 56.

- (77) Pomembno je tudi, da določbe te direktive, ki zadevajo ureditve izmenjave podatkov, državam članicam omogočajo ponovno uporabo obstoječe podatkovne infrastrukture, vzpostavljene na podlagi direktiv (EU) 2019/1024 in 2007/2/ES, da bi bila zagotovljena učinkovita in pravočasna izmenjava podatkov. Zato bi države članice in Komisija lahko izkoristile orodja, kot je REPORTNET, ki ga upravlja EEA. Pri tem pristopu se uporablja načelo „samo enkrat“, državam članicam pa ne nalaga dodatnega bremena vzpostavitve posebne podatkovne infrastrukture na podlagi te direktive.
- (78) Za zagotovitev potrebne prilagoditve pravil o monitoringu zdravja tal in upravljanju onesnaženih območij bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte v zvezi s spremembo te direktive, da se metodologije za monitoring zdravja tal, okvirni seznam ukrepov za zmanjšanje tveganja ter faze in načela za oceno tveganja za posamezno območje prilagodijo znanstvenemu in tehničnemu napredku. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje ⁽⁴⁴⁾. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (79) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te direktive bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za določitev oblik in metod za izmenjavo ali zbiranje podatkov o zdravju tal in za vključitev teh podatkov v digitalni portal s podatki o zdravju tal ter za določitev oblike, strukture in podrobne ureditve za elektronsko sporočanje podatkov in informacij Komisiji. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁵⁾.
- (80) Da bi podprli države članice pri izpolnjevanju njihovih obveznosti na podlagi te direktive, bi morala Komisija v sodelovanju z državami članicami in drugimi deležniki, kadar je to ustrezno, pripraviti dokumente in razviti znanstvena orodja, vključno z možnimi metodologijami in postopki, ki bi se lahko uporabili. S temi dokumenti in znanstvenimi orodji bi bile državam članicam pravočasno zagotovljene bistvene informacije, hkrati pa zagotovljena prožnost za nadgraditev že obstoječih metodologij in postopkov. Poleg teh dokumentov in znanstvenih orodij bi bilo treba zagotoviti potrebno pomoč in krepitev zmogljivosti. Komisija bi morala državam članicam ponuditi potrebno krepitev zmogljivosti in pomoč ter podpreti večstransko usklajevanje metod in tako z izmenjavo strokovnega znanja odpraviti obstoječe vrzeli v podatkih in ozka grla v delovnem procesu. V ta namen bi morala Komisija nadgraditi obstoječe mehanizme na ravni Unije in mednarodni ravni, vključno s pobudo Soil BON, globalnim partnerstvom za tla, SOILveR, NICOLE, EUROSOLAN, zrcalnimi skupinami misije EU za evropski dogovor o tleh in EIONET. Komisija bi morala podpirati čezmejno sodelovanje med državami članicami, da se zagotovijo usklajen pristop k monitoringu tal in enaki konkurenčni pogoji med sosednjimi okrožji tal.
- (81) Poleg priprave dokumentov in razvoja znanstvenih orodij bi morala Komisija organizirati redno izmenjavo informacij, izkušenj in najboljših praks v zvezi z uporabo te direktive med državami članicami in po potrebi drugimi deležniki. Takšna izmenjava informacij bi lahko bila tudi priložnost za razpravo o: obveščanju javnosti o rezultatih ocen zdravja tal; praksah, ki izboljšujejo odpornost tal; onesnaženosti tal, ki ni onesnaženost iz antropogenih točkovnih virov; uporabi hierarhije odgovornosti pri določanju odgovorne oziroma odgovornih strani za upravljanje onesnaženih območij; upravljanju območij pod nikogaršno pristojnostjo; metodah remediacije tal na onesnaženih območjih; določanju in vrednotenju ravni naravnega in antropogenega ozadja; pristopih k določanju območij, ki ne izpolnjujejo posameznih meril za stanje zdravih tal; praksah laboratorijev pri uporabi sistemov vodenja kakovosti in načelih omilitve izkoriščanja zemljišč.

⁽⁴⁴⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinsttit/2016/512/oj.

⁽⁴⁵⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

- (82) Komisija bi morala do 17. junija 2033 na podlagi rezultatov vrednotenja zdravja tal opraviti z dokazi podprto vrednotenje in po potrebi revizijo te direktive. Pri tem vrednotenju bi bilo treba oceniti zlasti potrebo po določitvi bolj specifičnih zahtev, da se zagotovi doseganje ciljev te direktive. Pri tem vrednotenju bi bilo treba oceniti tudi potrebo po prilagoditvi opredelitve zdravih tal znanstvenemu in tehničnemu napredku z dodajanjem določb o nekaterih deskriptorjih tal ali merilih za stanje zdravih tal na podlagi novih znanstvenih dokazov v zvezi z varstvom tal ali na podlagi problema, ki je specifičen za državo članico in je posledica novih okoljskih ali podnebnih razmer. V skladu z odstavkom 22 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje mora to vrednotenje temeljiti na merilih uspešnosti, učinkovitosti, ustreznosti, skladnosti in dodane vrednosti in bi morala biti podlaga za presoje vpliva glede možnosti za nadaljnje ukrepanje.
- (83) Za uresničitev vizije, da bodo do leta 2050 vsa tla zdrava, in dolgoročnega zagotavljanja ekosistemskih storitev tal po vsej Uniji so potrebni usklajeni ukrepi vseh držav članic. Posamezni ukrepi držav članic so se izkazali za nezadostne, saj se degradacija tal nadaljuje in celo krepi. Ker ciljev te direktive države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov predlaganega ukrepa lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (84) V skladu s členom 42(1) Uredbe (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁴⁶⁾ je bilo opravljeno posvetovanje z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov, ki je mnenje podal 11. decembra 2023.
- (85) V skladu s Skupno politično izjavo z dne 28. septembra 2011 držav članic in Komisije o obrazložitenih dokumentih⁽⁴⁷⁾ se države članice zavezujejo, da bodo v upravičenih primerih obvestilu o ukrepih za prenos priložile enega ali več dokumentov, v katerih bo pojasnjeno razmerje med elementi direktive in ustreznimi deli nacionalnih instrumentov za prenos. Zakonodajalec meni, da je posredovanje takih dokumentov v primeru te direktive upravičeno –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE I SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Cilji in predmet urejanja

1. Cilji te direktive so vzpostaviti trden in skladen okvir za monitoring tal za vsa tla v vsej Uniji, stalno izboljševati zdravje tal v Uniji, zmanjšati onesnaženost tal na ravni, ki ne veljajo več za škodljive zdravju ljudi in okolju, ohraniti zdravo stanje tal ter preprečevati in obravnavati vse vidike degradacije tal, z namenom doseči zdrava tla do leta 2050, da bodo lahko zagotavljala številne ekosistemske storitve v zadostnem obsegu za izpolnitev okoljskih, družbenih in gospodarskih potreb, preprečevala in ublažila vplive podnebnih sprememb in izgube biotske raznovrstnosti, povečala odpornost na naravne nesreče in v smislu prehranske varnosti.

2. Ta direktiva določa okvir in ukrepe za:

- (a) monitoring in ocenjevanje zdravja tal;
- (b) odpornost tal ter
- (c) upravljanje z onesnaženimi območji.

⁽⁴⁶⁾ Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES (UL L 295, 21.11.2018, str. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

⁽⁴⁷⁾ UL C 369, 17.12.2011, str. 14.

Člen 2

Področje uporabe

Ta direktiva se uporablja za vsa tla na ozemlju držav članic.

Člen 3

Opredelitev pojmov

V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „tla“ pomeni vrhno plast zemeljske skorje med kamninami ali matično podlago in površino zemljišča, sestavljajo pa jo mineralni delci, organska snov, voda, zrak in živi organizmi;
- (2) „ekosistem“ pomeni dinamičen kompleks rastlinskih in živalskih združb ter združb mikroorganizmov in njihovega neživega okolja, ki so povezani v funkcionalno celoto;
- (3) „ekosistemske storitve“ pomeni neposredne ali posredne prispevke ekosistemov k okoljskim, gospodarskim, socialnim, kulturnim in drugim koristim, ki jih ljudje pridobijo iz teh ekosistemov;
- (4) „biotska raznovrstnost tal“ pomeni raznolikost življenja v tleh, od genov do skupnosti organizmov in ekoloških kompleksov, katerih del so, to je kompleksov, ki segajo od talnih mikrohabitata do krajin;
- (5) „zdravje tal“ pomeni fizikalno, kemijsko in biološko stanje tal, ki določa njihovo sposobnost, da delujejo kot ključen življenjski sistem in zagotavljajo ekosistemske storitve;
- (6) „odpornost tal“ pomeni sposobnost tal, da ohranijo svoje funkcije in zmožnost zagotavljanja ekosistemskih storitev ter da vzdržijo motnje in si po njih opomorejo;
- (7) „prakse upravljanja s tlemi“ pomeni prakse, ki vplivajo na fizikalne, kemijske ali biološke lastnosti tal;
- (8) „okrožje tal“ pomeni del ozemlja države članice, ki ga je ta država članica razmejila v skladu s to direktivo;
- (9) „enota tal“ pomeni prostorsko ločeno območje znotraj okrožja tal, ki izhaja iz presečišča nizov prostorskih podatkov, ki se uporabljajo kot dejavniki za statistično homogenost znotraj tega okrožja tal;
- (10) „deskriptor tal“ pomeni parameter, ki opisuje fizikalne, kemijske ali biološke značilnosti zdravja tal;
- (11) „ocena zdravja tal“ pomeni vrednotenje zdravja tal na podlagi meritve ali ocene vrednosti deskriptorjev tal;
- (12) „onesnaženost tal“ pomeni prisotnost snovi v tleh na ravni, ki je lahko neposredno ali posredno škodljiva zdravju ljudi ali okolju;
- (13) „onesnaževalo“ pomeni snov, ki lahko povzroči onesnaženost tal ali onesnaženost kamnin ali matične podlage;
- (14) „potencialno onesnaženo območje“ pomeni razmejeno območje, za katerega se na podlagi ustreznih dokazov domneva, da tam obstaja onesnaženost tal ali onesnaženost kamnin ali matične podlage zaradi antropogenih dejavnosti, ki predstavljajo točkovne vire;
- (15) „onesnaženo območje“ pomeni razmejeno območje, na katerem je bila potrjena onesnaženost tal ali onesnaženost kamnin ali matične podlage zaradi antropogenih dejavnosti, ki predstavljajo točkovne vire;
- (16) „zemljišče“ pomeni površino Zemlje, ki ni redno prekrita z vodnimi telesi;
- (17) „pokrovnost tal“ pomeni fizično in biološko pokritje površine Zemlje;
- (18) „prekritost tal“ pomeni prekritje tal s popolnoma ali delno neprepustnim materialom;

- (19) „prekrita tla“ pomeni območje tal, ki je bilo prekrito;
- (20) „odstranitev tal“ pomeni začasno ali dolgoročno popolno ali delno odstranitev tal na določenem območju;
- (21) „vzpostavitev neprekrityh tal“ pomeni spremembo prekrityh tal v neprekrita tla;
- (22) „prenosna funkcija“ pomeni matematično pravilo, ki omogoča, da se vrednost meritve, izvedene z uporabo metodologije, ki ni referenčna metodologija, pretvori v vrednost, ki bi bila pridobljena z merjenjem tal z uporabo referenčne metodologije;
- (23) „zadevna javnost“ pomeni javnost, na katero vpliva ali bi lahko vplivala degradacija tal ali ki ima interes pri postopkih odločanja v zvezi z izvajanjem obveznosti iz te direktive, vključno z lastniki zemljišč, upravljavci zemljišč in uporabniki zemljišč ter nevladnimi organizacijami, ki spodbujajo varovanje zdravja ljudi ali okolja in izpolnjujejo vse zahteve nacionalnega prava;
- (24) „regeneracija tal“ pomeni namerno dejavnost, katere cilj je spremeniti stanje tal iz degradiranega v zdravo;
- (25) „tveganje“ pomeni verjetnost škodljivih učinkov na zdravje ljudi ali okolje zaradi izpostavljenosti onesnaženosti tal ali onesnaženosti kamnin ali matične podlage;
- (26) „raziskava tal“ pomeni postopek, ki se lahko izvede v več ponavljajočih se fazah za oceno prisotnosti in ravni onesnaževal v tleh, kamninah ali matični podlagi, po potrebi pa tudi za karakterizacijo in določitev obsega onesnaženega območja;
- (27) „remediacija tal“ pomeni nabor ukrepov, s katerimi se zmanjšajo, izolirajo ali imobilizirajo onesnaževala v tleh, kamninah ali matični podlagi;
- (28) „ukrepi za zmanjšanje tveganja“ pomeni ukrepe, katerih cilj je zmanjšati tveganja, ki jih onesnažena območja predstavljajo za zdravje ljudi in okolje z remediacijo tal ali s spremembo povezave med virom, potjo in prejemnikom, ne da bi se pri tem spremenile značilnosti same onesnaženosti.

Člen 4

Okrožja tal in enote tal

1. Države članice v upravne namene določijo eno ali več okrožij tal, ki zajemajo njihovo celotno ozemlje in za katere je odgovoren en ali več pristojnih organov, imenovanih na podlagi člena 5.
2. Države članice določijo enote tal, ki skupaj zajemajo njihovo celotno ozemlje, za namene načrtovanja monitoringa in poročanja v zvezi z zdravjem tal v okviru določenega odstopanja v zadevni enoti tal, pri čemer upoštevajo:
 - (a) geografski obseg okrožij tal, kot so določena na podlagi odstavka 1;
 - (b) vrsto tal, kot je opredeljeno na zemljevidu regij tal Evropske unije in sosednjih držav 1: 5 000 000, ki ga je objavil Zvezni inštitut za geoznanosti in naravne vire (BGR) v partnerstvu s Skupnim raziskovalnim središčem (JRC);
 - (c) kategorije rabe tal, razen vodnih teles, kot so določene v Uredbi (EU) 2018/841.
3. Države članice lahko za namene določitve svojih enot tal uporabijo posodobitve podatkov iz odstavka 2 ali podrobnejše podatke, ki so enakovredni tem podatkom, kadar so na voljo na ravni Unije ali nacionalni ali podnacionalni ravni.

Države članice lahko za določitev svojih enot tal upoštevajo dodatne prostorske podatke, kot so podatki v zvezi s podnebjem, okoljske cone, kot so opisane v ustreznih znanstvenih študijah ali poročilih, ali povodja.

Člen 5

Pristojni organi

Države članice imenujejo pristojne organe, ki so na ustrezni ravni odgovorni za izvajanje obveznosti iz te direktive.

POGLAVJE II

MONITORING IN OCENJEVANJE ZDRAVJA TAL

Člen 6

Okvir za monitoring zdravja tal ter prekritosti tal in odstranitve tal

1. Države članice vzpostavijo okvir za monitoring (v nadaljnjem besedilu: okvir za monitoring tal) na ravni, ki je ustrezna za deskriptorje tal ter kazalnike prekritosti tal in odstranitve tal, da zagotovijo reden, usklajen in natančen monitoring zdravja tal ter prekritosti tal in odstranitve tal v skladu s tem členom ter prilogama I in II.

Okvir za monitoring tal temelji na obstoječih okvirih za monitoring na nacionalni ravni in ravni Unije, po potrebi vključno s podatki iz statističnega raziskovanja rabe in pokrovnosti tal (LUCAS).

Države članice lahko po potrebi prilagodijo svoj okvir za monitoring tal za svoje najbolj oddaljene regije, da upoštevajo posebne značilnosti teh regij.

2. Države članice izvajajo monitoring zdravja tal v vsaki enoti tal ter prekritosti tal in odstranitve tal v vsakem okrožju tal.

3. Okvir za monitoring temelji na:

- (a) deskriptorjih tal in merilih za zdravo stanje tal iz člena 7;
- (b) vzorčnih mestih, ki se določijo v skladu s členom 9(1);
- (c) meritvah tal, ki jih morajo izvesti države članice ter po potrebi Komisija v skladu s členom 9(3) in (4);
- (d) morebitnih znanstveno zanesljivih podatkih, pridobljenih z daljinskim zaznavanjem, in produktih iz odstavka 4 tega člena;
- (e) kazalnikih prekritosti tal in odstranitve tal iz člena 7(1), drugi pododstavek.

4. Komisija in Evropska agencija za okolje (EEA) izkoriščata obstoječe podatke iz vesolja in produkte, zagotovljene v okviru komponente programa Copernicus vesoljskega programa Unije, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/696, za raziskovanje možnosti v zvezi z razvojem rešitev za daljinsko zaznavanje tal v sodelovanju z državami članicami, da bi državam članicam zagotovili potrebne podatke o kazalnikih prekritosti tal in odstranitve tal ter jih podprli pri monitoringu ustreznih deskriptorjev tal.

5. Komisija in EEA do 17. decembra 2027 na podlagi obstoječih podatkov vzpostavita digitalni portal s podatki o zdravju tal (v nadaljnjem besedilu: digitalni portal s podatki o zdravju tal), ki zagotavlja dostop vsaj do razpoložljivih podatkov o zdravju tal v georeferencirani prostorski obliki, zbranih na ravni enote tal ali na podrobnejši ravni, ki izhajajo iz:

- (a) meritev tal iz člena 9(3) in (4);
- (b) ustreznih podatkov, pridobljenih z daljinskim zaznavanjem tal, in produktov iz odstavka 4 tega člena.

Obdelava podatkov o zdravju tal iz prvega pododstavka in dostop do njih se izvajata v skladu z ustreznim pravom Unije.

6. Komisija in EEA zagotovita, da države članice pravočasno in učinkovito dobijo možnost, da pregledajo podatke o zdravju tal in zahtevajo popravke morebitnih napak, preden se taki podatki objavijo na digitalnem portalu s podatki o zdravju tal. Komisija in EEA zagotovita, da se taka možnost zagotovi tudi v zvezi z vsemi drugimi poročili, ki se objavijo na digitalnem portalu s podatki o zdravju tal in temeljijo na okviru za monitoring tal.

7. Digitalni portal s podatki o zdravju tal lahko poleg podatkov iz odstavka 5 zagotavlja dostop do drugih podatkov, povezanih z zdravjem tal, če so bili ti podatki, povezani z zdravjem tal, izmenjani ali zbrani v skladu z oblikami ali metodami, ki jih je določila Komisija na podlagi odstavka 9.

8. Digitalni portal s podatki o zdravju tal ne zagotavlja dostopa do podatkov in informacij, katerih razkritje bi imelo negativne posledice za javno varnost ali nacionalno obrambo.

9. Komisija sprejme izvedbene akte, s katerimi določi oblike ali metode za izmenjavo ali zbiranje podatkov iz tega člena ali za vključitev teh podatkov v digitalni portal s podatki o zdravju tal. Navedeni izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 22(2).

Člen 7

Deskriptorji tal, merila za zdravo stanje tal ter kazalniki prekritosti tal in odstranitve tal

1. Države članice pri monitoringu in ocenjevanju zdravja tal uporabljajo deskriptorje tal iz Priloge I, deli A, B in C.

Države članice pri monitoringu prekritosti tal in odstranitve tal uporabljajo kazalnike prekritosti tal in odstranitve tal iz Priloge I, del D.

2. Države članice pri ocenjevanju zdravja tal uporabijo merila za zdravo stanje tal, ki jih sestavljajo:

(a) nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti iz Priloge I, dela A in B, ter

(b) operativne sprožitvene vrednosti, določene v skladu z odstavkom 6.

3. Države članice določijo seznam organskih onesnaževal za deskriptor tal, povezan z onesnaženostjo tal, iz Priloge I, del B. V ta namen lahko države članice upoštevajo okvirni seznam onesnaževal tal iz člena 8.

4. Države članice določijo seznam onesnaževal za deskriptorje tal, povezane z onesnaženostjo tal, iz dela C Priloge I, vključno s pesticidi, njihovimi metaboliti ter per- in polifluoroalkilnimi snovmi (PFAS), ki predstavljajo največje tveganje za zdravje ljudi in okolje, pri čemer upoštevajo okvirni seznam onesnaževal tal iz člena 8, pa tudi ustrezne informacije o naslednjem, če so na voljo:

(a) toksičnost onesnaževala tal;

(b) obstojnost in mobilnost onesnaževala tal;

(c) morebitne vire in pojav onesnaževala tal;

(d) kvantitativne podatke o proizvodnji, uporabi, porabi ali obsegu prodaje zadevnih snovi v zadevnih državah članicah;

(e) podatke biomonitoringa ljudi iz raziskovalnih projektov ter prisotnost onesnaževal v okoljskih medijih.

5. Države članice določijo nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti za deskriptorje tal iz dela B Priloge I v skladu z določbami iz dela B, tretji stolpec, Priloge I.

6. Države članice določijo eno ali več operativnih sprožitvenih vrednosti za vsak deskriptor tal iz Priloge I, dela A in B, ki odražajo stopnje degradacije tal, na podlagi katerih je potrebna podpora za zdravje tal in odpornost tal v skladu s členom 11.

Države članice lahko operativno sprožitveno vrednost za enega ali več deskriptorjev tal določijo na isti ravni kot nezavezujočo trajnostno ciljno vrednost za navedene deskriptorje tal.

7. Države članice lahko poleg deskriptorjev tal ter kazalnikov prekritosti tal in odstranitve tal iz Priloge I določijo tudi druge deskriptorje tal ter kazalnike prekritosti tal in odstranitve tal.

8. Države članice obvestijo Komisijo, kadar v skladu z odstavki 2 do 8 določijo ali prilagodijo deskriptorje tal, kazalnike prekritosti tal in odstranitve tal ali merila za zdravo stanje tal.

Člen 8

Okvirni seznam onesnaževal tal

1. Komisija v sodelovanju z državami članicami pripravi okvirni seznam tako onesnaževal tal z morebitnimi znatnimi tveganji za zdravje tal in odpornost tal, zdravje ljudi ali okolje kot onesnaževal tal, za katera so potrebni podatki za obravnavanje vpliva takih morebitnih znatnih tveganj.
2. Onesnaževala tal, vključno s pesticidi, njihovimi metaboliti in PFAS, ki jih je treba vključiti na okvirni seznam iz odstavka 1, se izberejo na podlagi njihovega potenciala, da povzročijo znatno tveganje za zdravje tal in odpornost tal, zdravje ljudi ali okolje, ter na podlagi njihove toksičnosti in izpostavljenosti tem onesnaževalom po vsej Uniji.
3. Komisija do 17. junija 2027 v sodelovanju z državami članicami določi okvirni seznam onesnaževal tal iz odstavka 1 in ga po potrebi posodobi na osnovi rezultatov monitoringa in ocenjevanja zdravja tal, izvedenih na podlagi tega poglavja, ter glede na znanstveni in tehnični napredek.

Člen 9

Meritve in metodologije

1. Države članice opredelijo število in lokacijo vzorčnih mest z uporabo metodologije iz Priloge II, del A.

Komisija za namen prvega pododstavka državam članicam zagotovi ustrezne zemljevide deskriptorjev tal, začetna vzorčna mesta in ustrezne podatke, povezane z vzorčnimi mesti, zbrane v okviru prejšnjih raziskav tal LUCAS.

2. Po določitvi števila in lokacije vzorčnih mest in pred izvedbo vzorčne raziskave države članice uradno obvestijo Komisijo o vseh morebitnih potrebah po podpori pri vzorčenju na terenu in analizi tal, pa tudi o vseh drugih potrebah, povezanih z vzorčno raziskavo.

Komisija ob usklajevanju z zadevnimi državami članicami oceni potrebe po podpori in določi ustrezno raven podpore.

Če Komisija zagotovi podporo na podlagi tega odstavka, zadevna država članica ustrezno prilagodi vzorčno raziskavo. Zadevna država članica in Komisija v pisnem sporazumu določita praktične ureditve za tako podporo.

Če Komisija zagotovi podporo za vzorčenje na terenu, zadevna država članica zagotovi, da lahko Komisija izvede *in situ* vzorčenje tal.

3. Države članice in Komisija, če jim ta zagotavlja podporo na podlagi odstavka 2 v skladu s pisnim sporazumom iz tretjega pododstavka navedenega odstavka, izvajajo meritve tal z odvzemom vzorcev tal na vzorčnih mestih iz odstavka 1 ter ustrezno zbirajo, obdelujejo in analizirajo podatke, da določijo naslednje:

- (a) vrednosti deskriptorjev tal iz Priloge I;
- (b) kadar je ustrezno, vrednosti dodatnih deskriptorjev tal iz člena 7(7).

Države članice so izvzete iz odvzema vzorcev tal iz prekritih tal in območij, na katerih je bila izvedena odstranitev tal.

Države članice lahko iz merjenja električne prevodnosti iz Priloge I, del A, izključijo območja, pri katerih ne obstaja tveganje zaslanjevanja, in o tem obvestijo Komisijo ter predložijo pojasnilo.

In situ vzorčenje tal se izvede v skladu z minimalnimi merili za metodologijo za vzorčne raziskave na terenu iz Priloge II, del A, točka 2.

Za deskriptorje onesnaženosti tal iz Priloge I, del C, lahko države članice omejijo vzorčna mesta na ustrezno podskupino skupnega števila vzorčnih mest, opredeljenih v skladu z odstavkom 1, prvi pododstavek, tega člena.

Za deskriptor izgube biotske raznovrstnosti tal iz Priloge I, del C, države članice izvedejo meritve na vsaj 5 % skupnega števila vzorčnih mest, opredeljenih v skladu z odstavkom 1, prvi pododstavek, tega člena.

4. Pod pogojem, da so bili podatki zbrani v istem ciklu monitoringa, v katerem je bila izvedena vzorčna raziskava, in v skladu z metodologijami iz Priloge II, del A, točka 2, in del B, lahko meritve tal, ki jih izvedejo države članice na podlagi odstavka 3 tega člena, po potrebi zajemajo meritve, ki jih opravijo:

- (a) države članice v skladu z obstoječimi nacionalnimi ali podnacionalnimi mrežami za monitoring tal in raziskavami tal;
- (b) države članice v skladu s pravom Unije in mednarodnim pravom;
- (c) zasebni akterji, raziskovalne organizacije in druge strani, če so na voljo.

Za izvedbo prvih meritev tal iz odstavka 8 se cikel zbiranja podatkov iz prvega pododstavka tega odstavka, kolikor so ti podatki na voljo, začne 16. decembra 2024.

5. Države članice zbirajo, obdelujejo in analizirajo podatke za določitev vrednosti kazalnikov prekritosti tal in odstranitve tal iz Priloge I, del D.

6. Države članice uporabljajo naslednje:

- (a) metodologije za določitev ali ocenjevanje vrednosti deskriptorjev tal iz Priloge II, del B;
- (b) minimalna metodološka merila za določitev vrednosti kazalnikov prekritosti tal in odstranitve tal iz Priloge II, del C;
- (c) vse zahteve, ki jih določi Komisija v skladu z odstavkom 13 tega člena.

Države članice lahko namesto metodologij iz prvega pododstavka, točki (a) in (b), tega odstavka uporabljajo druge metodologije, pod pogojem, da so na voljo potrjene prenosne funkcije, kot se zahteva v Prilogi II, del B, četrti stolpec.

7. Države članice zagotovijo, da laboratoriji ali njihove pogodbene stranke, ki izvajajo meritve tal, ki jih morajo izvajati države članice na podlagi odstavka 3, uporabljajo prakse sistema vodenja kakovosti v skladu s standardom EN ISO/IEC-17025 ali drugimi enakovrednimi standardi, priznanimi na ravni Unije ali mednarodni ravni, ter da imajo dostop do ustrezno usposobljenega osebja ter infrastrukture, opreme in rešitev, potrebnih za izvajanje meritev tal.

Države članice lahko pri ocenjevanju skladnosti s praksami sistema vodenja kakovosti štejejo, da zadostuje ena akreditacija za katero koli od metodologij za določanje vrednosti deskriptorjev tal iz Priloge II, del B.

Države članice zagotovijo, da laboratoriji ali njihove pogodbene stranke, ki izvajajo meritve tal, ki jih morajo izvajati države članice na podlagi odstavka 3, dokažejo svojo usposobljenost v zvezi z analizo ustreznih meritev:

- (a) s sodelovanjem v programih preskušanja strokovne usposobljenosti, ki zajemajo analitske metode na ravneh vsebnosti, ki so reprezentativne za programe monitoringa tal, če so na voljo;
- (b) z analizo referenčnih materialov, ki so reprezentativni za zbrane vzorce tal, ki vsebujejo ustrezne ravni vsebnosti, če so na voljo.

Kadar Komisija izvaja meritve tal v skladu z odstavkoma 3 in 4, se ta odstavek uporablja za Komisijo.

8. Države članice in Komisija, če ta zagotavlja podporo na podlagi odstavka 2, zagotovijo, da se prve meritve tal izvedejo do 17. decembra 2030.

9. Države članice zagotovijo, da se nove meritve tal izvajajo vsakih šest let v okviru enega vzorčenja ali kot del programa neprekinjene sheme vzorčenja v ustreznem šestletnem obdobju.

10. Z odstopanjem od odstavka 9 tega člena se lahko države članice pred drugim vzorčenjem in nadaljnjimi vzorčenji odločijo, da ne bodo izvedle novih meritev tal za deskriptor tal na delu svojega ozemlja ali na celotnem svojem ozemlju, če je na podlagi podatkov, predhodno zbranih na podlagi tega člena ter členov 6, 7 in 8, in uporabe znanstvenih dokazov, vključno z napovednimi modeli za tla, podprtimi s statistično pomembno količino terenskih podatkov v smislu geografske in časovne pokritosti, razumno in upravičeno pričakovati, da se vrednost takega deskriptorja tal, kar zadeva negotovost meritev, od zadnjega cikla monitoringa ni bistveno spremenila. Države članice o vsaki taki odločitvi brez nepotrebnega odlašanja uradno obvestijo Komisijo.

Odstopanje iz prvega pododstavka se ne uporablja v zvezi z izvajanjem meritev tal za isti deskriptor v dveh zaporednih vzorčenjih.

11. V okviru vsakega cikla monitoringa države članice za vsaj dva cikla monitoring shranijo reprezentativno podskupino vzorcev tal v namenskih arhivih tal. Države članice se lahko odločijo, da ne bodo shranile vzorcev tal iz njihovih najbolj oddaljenih regij.

Kadar države članice shranjujejo vzorce tal v svojih namenskih arhivih tal, določijo pogoje za dostop do takih vzorcev tal in njihovo uporabo.

Kadar se države članice odločijo, da reprezentativno podskupino svojih vzorcev tal prenesejo v namenski arhiv tal Komisije, Komisija zagotovi ta prenos. Države članice in Komisija določijo praktične ureditve v zvezi s pošiljanjem navedenih vzorcev tal ter pogoje za dostop do njih in njihovo uporabo. Komisija posreduje državam članicam vse rezultate nadaljnjih pregledov ustreznih parametrov ali prihodnje analize novih nastajajočih parametrov. Komisija vzorce tal hrani v skladu s svojim protokolom arhiviranja.

12. Države članice zagotovijo, da se vrednosti kazalnikov prekritosti tal in odstranitve tal posodobijo vsaj vsaka tri leta na podlagi razpoložljivih informacij.

13. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 21 za spremembo Priloge II, del B, da se v njej navedene referenčne metodologije prilagodijo znanstvenemu in tehničnemu napredku, zlasti kadar se lahko vrednosti deskriptorjev tal določijo s proizvodi, pridobljenimi z daljinskim zaznavanjem tal, iz člena 6(4).

Člen 10

Ocena zdravja tal

1. Države članice ocenijo zdravje tal v vseh svojih okrožjih tal in povezanih enotah tal na podlagi podatkov, zbranih v okviru monitoringa tal iz členov 6 do 9 za vsakega od deskriptorjev tal iz Priloge I, dela A in B.

Države članice zagotovijo, da se ocene zdravja tal izvedejo vsakih šest let in da se prva ocena zdravja tal izvede do 17. decembra 2031.

2. Zdravje tal se oceni za vsak vidik degradacije tal z uporabo nezavezujočih trajnostnih ciljnih vrednosti in operativnih sprožitvenih vrednosti za povezano merilo za zdravo stanje tal, določenih v skladu s členom 7(2), (5) in (6).

3. Države članice analizirajo vrednosti za deskriptorje tal iz Priloge I, del C, da bi ugotovile, ali je prišlo do kritične izgube ekosistemskih storitev, pri čemer upoštevajo ustrezne podatke in razpoložljiva znanstvena dognanja. Države članice analizirajo vrednosti kazalnikov prekritosti tal in odstranitve tal iz Priloge I, del D, da bi ocenile vpliv prekritosti tal in odstranitve tal na izgubo ekosistemskih storitev ter na splošne in posamične cilje, določene na podlagi Uredbe (EU) 2018/841.

4. Države članice lahko opredelijo izboljšave za vsak deskriptor tal iz Priloge I, deli A, B in C.

5. Šteje se, da je dobro stanje deskriptorja iz Priloge I, dela A in B, vzpostavljeno, ko je dosežena nezavezujoča trajnostna ciljna vrednost. Države članice določijo interval vrednosti za deskriptorje tal iz Priloge I, dela A in B, ki predstavljajo zmerno stanje in slabo stanje glede na operativne sprožitvene vrednosti. Le interval zmerne stanja je lahko ničen.

6. Pristojni organi iz člena 5 na podlagi ocen zdravja tal, izvedenih v skladu s tem členom, po potrebi ob usklajevanju z lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi organi v vsakem okrožju tal določijo območja, na katerih posamezna merila za zdravo stanje tal niso izpolnjena in na katerih je potrebna podpora za zdravje tal in odpornost tal v skladu s členom 11, ter združeno obvestijo javnost v skladu s členom 20. Podatki, pridobljeni z monitoringom zdravja tal, rezultati ocen zdravja tal in analiza iz odstavka 3 tega člena prispevajo k razvoju programov, načrtov, ciljev in ukrepov iz Priloge III.

7. Da bi prispevali k izboljšanju zdravja tal, pristojni organi iz člena 5 po potrebi ob usklajevanju z lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi organi za vsako okrožje tal določijo območja, ki imajo velik potencial za izboljšanje zdravja tal z vzpostavitvijo neprekrityh tal ali rekonstrukcijo tal. Potencial območij prekrityh tal in območij, na katerih je prišlo do odstranitve tal, se oceni na podlagi tehnične izvedljivosti, stroškovne učinkovitosti in ravni izboljšanja zdravja tal, ki jo je mogoče doseči.

8. Poleg izpolnjevanja obveznosti iz člena 20 in v skladu z nacionalnim pravom države članice zadevnim lastnikom zemljišč in upravljavcem zemljišč na njihovo zahtevo sporočijo podatke o zdravju tal iz členov 6 do 9 in rezultate ocen zdravja tal, izvedenih v skladu s tem členom, zlasti v podporo pripravi znanstveno podprtega svetovanja iz člena 11(1), točka (a).

POGLAVJE III ODPORNOST TAL

Člen 11

Podpora za zdravje tal in odpornost tal

1. Države članice spodbujajo in podpirajo lastnike zemljišč in upravljavce zemljišč v zvezi z izboljšanjem zdravja tal in odpornosti tal ter lastnikom zemljišč in upravljavcem zemljišč olajšajo tako izboljšanje, med drugim:

- (a) z zagotavljanjem enostavnega in enakopravnega dostopa do nepristranskega in neodvisnega znanstveno podprtega svetovanja ter do informacij, dejavnosti usposabljanja in krepitev zmogljivosti za upravljavce s tlemi, lastnike zemljišč in upravljavce zemljišč ter ustrezne organe v zvezi s praksami, ki izboljšujejo zdravje tal in odpornost tal;
- (b) s spodbujanjem ozaveščenosti o številnih srednjeročnih in dolgoročnih koristih praks, ki izboljšujejo zdravje tal in odpornost tal, ter opozarjanjem na stroške praks, ki škodujejo zdravju tal in odpornosti tal;
- (c) s spodbujanjem raziskav in inovacij v zvezi s koncepti trajnostnega upravljanja s tlemi in praksami regeneracije tal, prilagojenimi lokalnim značilnostim tal, podnebnim razmeram in rabi tal;
- (d) z zagotavljanjem informacij na lokalni ravni o ustreznih ukrepih in praksah za povečanje zdravja tal in odpornosti tal na podlagi ocene zdravja tal, izvedene v skladu s členom 10, ter po potrebi ob upoštevanju dokumentov in znanstvenih orodij iz člena 24(1), točka (k);
- (e) z omogočanjem dostopa do redno posodobljenega pregleda razpoložljivih sredstev, instrumentov in drugih ukrepov, ki podpirajo zdravje tal in odpornost tal.

2. Države članice redno izvajajo tudi naslednje:

- (a) ocenijo, katere tehnične in finančne potrebe obstajajo v zvezi z izboljšanjem zdravja tal in odpornosti tal;
- (b) sodelujejo z zadevno javnostjo, zlasti lastniki zemljišč in upravljavci zemljišč, ter zagotovijo, da ima zadevna javnost možnost, da zgodaj in učinkovito opredeli ravni potrebne podpore, ter
- (c) ocenijo pričakovane učinke ukrepov, sprejetih v okviru programov, načrtov, ciljev in ukrepov iz Priloge III, na zdravje tal in odpornost tal.

Člen 12

Načela omilitve izkoriščanja zemljišč

Brez poseganja v avtonomijo držav članic pri prostorskem načrtovanju države članice zagotovijo, da se v primeru nove prekritosti tal ali nove odstranitve tal v okviru izkoriščanja zemljišč na ustrezni prostorski ravni na njihovem ozemlju upoštevata naslednji načeli:

- (a) preprečiti ali čim bolj zmanjšati izgubo zmogljivosti tal za zagotavljanje številnih ekosistemskih storitev, vključno s proizvodnjo hrane, in sicer z:
 - (i) zmanjšanjem območja tal, na katerega vplivata prekritosti tal in odstranitev tal, kolikor je to mogoče, zlasti s spodbujanjem ponovne uporabe in spreminjanjem namena uporabe prekritih tal, na primer obstoječih stavb;
 - (ii) izbiro območij, na katerih bi bila izguba ekosistemskih storitev čim manjša, zlasti na območjih z močno degradiranimi tlemi, kot so degradirana območja, ter
 - (iii) izvedbo prekritosti tal in odstranitve tal na način, ki čim bolj zmanjša negativni vpliv na tla, zlasti z zaščito okoliških tal ali z zagotavljanjem, da je prekritost tal v največji možni meri reverzibilna;
- (b) cilj je, da se v razumni meri kompenzira izguba zmogljivosti tal za zagotavljanje številnih ekosistemskih storitev, vključno preko obnove ekosistemskih storitev, in sicer s spodbujanjem vzpostavitve neprekritih tal na prekritih tleh in rekonstrukcije območij, na katerih je prišlo do odstranitve tal.

POGLAVJE IV

UPRAVLJANJE ONESNAŽENIH OBMOČIJ

Člen 13

Postopni pristop, ki temelji na tveganju

1. Države članice zagotovijo, da so tveganja za zdravje ljudi in okolje, ki jih predstavljajo potencialno onesnažena območja in onesnažena območja, identificirana, upravljana ter ohranjena na sprejemljivi ravni, pri čemer upoštevajo okoljski, družbeni in gospodarski vpliv onesnaženosti tal in ukrepov za zmanjšanje tveganja, sprejetih na podlagi člena 16(4). Ta tveganja se lahko ocenijo ob upoštevanju trenutne in načrtovane rabe tal v vsakem koraku iz odstavka 2 tega člena.

Države članice vzpostavijo hierarhijo odgovornosti za določitev odgovorne strani ali odgovornih strani za izvajanje odstavka 2, točki (b) in (c), tega člena za posamezno območje.

2. Brez poseganja v strožje zahteve, ki izhajajo iz prava Unije ali nacionalnega prava, države članice do 17. decembra 2029 vzpostavijo postopni pristop, ki temelji na tveganju, za:

- (a) identifikacijo potencialno onesnaženih območij v skladu s členom 14;
- (b) preiskovanje potencialno onesnaženih območij v skladu s členom 15;
- (c) oceno tveganja za posamezno območje in upravljanje onesnaženih območij v skladu s členom 16.

3. Zadevni javnosti se zagotovijo možnosti, da zgodaj in učinkovito:

- (a) izrazi pripombe o uvedbi in konkretni uporabi postopnega pristopa, ki temelji na tveganju, iz odstavka 2;
- (b) zagotovi informacije, pomembne za dejavnosti iz točke (a), kot so podatki o humanem biomonitoringu ali monitoringu okolja iz raziskovalnih projektov;
- (c) zagotovi informacije za popravek informacij v registru iz člena 17.

Pripombe iz točke (a) tega odstavka se upoštevajo, ko države članice vzpostavljajo in uporabljajo postopni pristop, ki temelji na tveganju.

4. Države članice za namene odstavka 3 zagotovijo, da se javnosti pravočasno, ustrezno in učinkovito zagotovijo ustrezne informacije, tudi prek javnih obvestil in elektronskih medijev.

Člen 14**Določitev potencialno onesnaženih območij**

1. Države članice sistematično identificirajo potencialno onesnažena območja na svojem ozemlju.
2. Za namene določitve potencialno onesnaženih območij države članice določijo seznam dejavnosti, ki bi lahko povzročile onesnaženje. Te dejavnosti se lahko nadalje razvrstijo ali prednostno razvrstijo glede na njihov potencial za povzročitev onesnaženosti tal na podlagi znanstvenih dokazov. Države članice pri določanju potencialno onesnaženih območij na njihovem ozemlju po potrebi upoštevajo naslednja merila:
 - (a) preteklo ali trenutno izvajanje dejavnosti, ki bi lahko povzročila onesnaženje;
 - (b) izvajanje dejavnosti iz Priloge I k Direktivi 2010/75/EU;
 - (c) obratovanje organizacije iz Direktive 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁸⁾;
 - (d) izvajanje dejavnosti iz Priloge III k Direktivi 2004/35/ES;
 - (e) pojav potencialno onesnažujočega dogodka, nesreče, katastrofe, nezgode, incidenta ali razlitja, ki lahko povzroči onesnaženje tal;
 - (f) ustrezne informacije, ki izhajajo iz monitoringa zdravja tal v skladu s členi 6 do 9.
3. Države članice zagotovijo, da se potencialno onesnažena območja, ki obstajajo 16. decembra 2025 ali pred tem datumom, določijo in ustrezno vpišejo v register iz člena 17 do 17. decembra 2035.

Člen 15**Preiskava potencialno onesnaženih območij**

1. Države članice zagotovijo, da se na potencialno onesnaženih območjih, določenih na podlagi člena 14, izvedejo preiskave tal v skladu z odstavkom 2 tega člena in postopnim pristopom, ki temelji na tveganju, iz člena 13.

2. Države članice določijo pravila o časovnem okviru, vsebini, obliki in prednostnem razvrščanju preiskav tal.

Države članice pri prednostnem razvrščanju preiskav tal upoštevajo potencialno onesnažena območja na območjih, ki se uporabljajo za odvzem vode, namenjene za prehrano ljudi.

Države članice lahko izhodiščna poročila in ukrepe monitoringa, izvedene v skladu z Direktivo 2010/75/EU, ter druge preiskave štejejo za preiskave tal, če taka poročila, ukrepi in preiskave izpolnjujejo zahteve iz te direktive.

3. Države članice določijo seznam posebnih dogodkov, ki sprožijo preiskavo tal. Preiskave tal se izvedejo v časovnem okviru iz odstavka 2.

Člen 16**Ocena tveganja za posamezna območje in upravljanje onesnaženih območij**

1. Države članice določijo posebno metodologijo za oceno tveganj, značilnih za posamezna onesnažena območja. Pri določanju take metodologije zagotovijo, da se upoštevajo faze in načela iz Priloge V.

2. Države članice opredelijo, kaj predstavlja nesprejemljivo tveganje za zdravje ljudi in okolje zaradi onesnaženih območij, ob upoštevanju obstoječih znanstvenih dognanj, mnenj zdravstvenih organov, previdnostnega načela, lokalnih posebnosti ter sedanje in načrtovane rabe tal.

⁽⁴⁸⁾ Direktiva 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi, ki spreminja in nato razveljavlja Direktivo Sveta 96/82/ES (UL L 197, 24.7.2012, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/18/oj>).

3. Za vsako onesnaženo območje, za katero je bilo po preiskavi na podlagi člena 15 ali na kakršen koli drug način ugotovljeno, da je onesnaženo, države članice zagotovijo, da je izvedena ocena tveganja za posamezno območje za trenutno in načrtovano rabo tal, da ugotovijo, ali onesnaženo območje predstavlja nesprejemljivo tveganje za zdravje ljudi ali okolje. Če informacije, zbrane na podlagi člena 15, zadostujejo za ugotovitev, da onesnaženje tal ne predstavlja nesprejemljivega tveganja za zdravje ljudi ali okolje, ali za ugotovitev, da je potrebna remediacija tal, države članice lahko odločijo, da se ocena tveganja za posamezno območje ne izvede.
4. Države članice na podlagi rezultatov ocene tveganja za posamezno območje iz odstavka 3 ali ugotovitve v skladu z navedenim odstavkom, da je potrebna remediacija tal, zagotovijo, da se brez nepotrebne odlašanja sprejmejo in izvedejo ustrezni ukrepi za zmanjšanje tveganja, da se tveganja zmanjšajo na sprejemljivo raven za zdravje ljudi in okolje.
5. Države članice pri odločanju o ustreznih ukrepih za zmanjšanje tveganja pri prizadevanju za dekontaminacijo tal, vključno s preprečevanjem nadaljnjega onesnaženja, upoštevajo dolgoročne stroške, koristi, učinkovitost, trajnost in tehnično izvedljivost razpoložljivih ukrepov za zmanjšanje tveganja. Ukrepi za zmanjšanje tveganja lahko zajemajo ukrepe iz Priloge IV.
6. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 21, da se prilogi IV in V prilagodi znanstvenemu in tehničnemu napredku.

Člen 17

Register

1. Države članice do 17. decembra 2029 v skladu z odstavkom 2 vzpostavijo in vzdržujejo register potencialno onesnaženih in onesnaženih območij, kot so ugotovljena v skladu s tem poglavjem.
2. Register vsebuje podatke in informacije, določene v Prilogi VI, razen podatkov in informacij, katerih razkritje bi imelo negativne posledice za javno varnost ali nacionalno obrambo.
3. Države članice upravljajo ali nadzorujejo register in zagotovijo, da se redno pregleduje in posodablja.
4. Države članice brezplačno objavijo register ter podatke in informacije iz odstavkov 1 in 2 tega člena. Pristojni organ lahko zavrne ali omeji razkritje katerih koli podatkov in informacij, kadar so izpolnjeni pogoji iz člena 4 Direktive 2003/4/ES.

Register je na voljo v obliki spletne georeferencirane zbirke prostorskih podatkov.

POGLAVJE V

FINANCIRANJE, POROČANJE DRŽAV ČLANIC IN OBVEŠČANJE JAVNOSTI

Člen 18

Sredstva Unije

Glede na prednostni značaj vzpostavitve monitoringa tal, odpornosti tal ter upravljanja onesnaženih območij se izvajanje te direktive podpre s finančnimi programi Unije v skladu z njihovimi veljavnimi pravili in pogoji.

Komisija oceni morebitno vrzel med razpoložljivimi sredstvi Unije in potrebami po financiranju za podporo državam članicam pri izvajanju te direktive, pri čemer posebno pozornost nameni potrebam po monitoringu stanja okolja.

Komisija in države članice se pri izvajanju te direktive spodbujajo k uporabi finančnih sredstev iz ustreznih virov, vključno s sredstvi Unije, nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi sredstvi, za financiranje ukrepov s poudarkom na varstvu tal, odpornosti tal in regeneraciji tal.

Člen 19**Poročanje držav članic**

1. Države članice Komisiji in EEA vsakih šest let elektronsko sporočijo naslednje podatke in informacije:
 - (a) podatke v zvezi z monitoringom zdravja tal in ocenami zdravja tal, izvedenimi v skladu s členi 6 do 10, ter rezultate tega monitoringa in ocenjevanja;
 - (b) analizo trendov na področju zdravja tal za deskriptorje tal iz Priloge I, deli A, B in C, ter za kazalnike prekritosti tal in odstranjevanja tal iz Priloge I, del D, v skladu s členom 10;
 - (c) povzetek napredka pri:
 - (i) podpori za zdravje tal in odpornost tal v skladu s členom 11;
 - (ii) identifikaciji in preiskavi potencialno onesnaženih območij, upravljanju onesnaženih območij in registraciji potencialno onesnaženih območij in onesnaženih območij v skladu s členi 13 do 17.

Države članice prvo izmed poročil iz prvega pododstavka predložijo do 17. junija 2032.

2. Države članice in Komisija ob podpori EEA zagotovijo medsebojno izmenjavo podatkov in informacij iz odstavka 1 tega člena, zagotovijo pa tudi, da je taka izmenjava učinkovita in spoštuje zaupnost statističnih podatkov. Države članice zagotovijo tudi, da imata Komisija in EEA pravočasen in učinkovit dostop do podatkov in informacij iz registra iz odstavka 17.
3. Z odstopanjem od odstavka 1 in 2 se lahko države članice odločijo, da ne bodo sporočale, izmenjale ali omogočile dostopa do nekaterih podatkov in informacij, če bi imelo razkritje takih podatkov in informacij negativne posledice za javno varnost ali nacionalno obrambo.
4. Države članice do 17. marca 2029 Komisiji zagotovijo spletni dostop do:
 - (a) posodobljenega seznama svojih okrožij tal in enot tal iz člena 4 ter informacij o njihovem geografskem obsegu;
 - (b) posodobljenega seznama pristojnih organov iz člena 5.
5. Države članice obvestijo Komisijo o rezultatih vzpostavitve postopnega pristopa, ki temelji na tveganju, iz člena 13, o metodologiji, določeni na podlagi člena 16(1), in o tem, kar opredelijo, da predstavlja nesprejemljivo tveganje na podlagi člena 16(2).
6. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje izvedbenih aktov, s katerimi opredeli obliko in ureditve za predložitev podatkov in informacij iz odstavka 1 tega člena. Navedeni izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 22(2).

Člen 20**Obveščanje javnosti**

1. Države članice objavijo rezultate, pridobljene z monitoringom zdravja tal, izvedenim na podlagi člena 9, in ocene zdravja tal, izvedene v skladu s členom 10, v obliki zbirnih podatkov, objavijo pa tudi register iz člena 17.
2. Komisija zagotovi, da ima javnost dostop do digitalnega portala s podatki o zdravju tal.

Komisija objavi seznam pristojnih organov, ki ga sporočijo države članice v skladu s členom 19(4), točka (b).

3. Razkritje katerih koli podatkov in informacij, ki se zahtevajo na podlagi te direktive, se lahko zavrne ali omeji, kadar so izpolnjeni pogoji iz člena 4 Direktive 2003/4/ES.

4. Kadar Komisija ali države članice uporabljajo zaupne podatke za pripravo evropskih statističnih podatkov, take podatke varujejo v skladu z Uredbo (ES) št. 223/2009.

Komisija ali EEA mora pred razkritjem zaupnih podatkov pridobiti izrecno dovoljenje organa, ki je te podatke zbral.

POGLAVJE VI

PRENOS POOBLASTILA IN POSTOPEK V ODBORU

Člen 21

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 9(13) in člena 16(6) se prenese na Komisijo za nedoločen čas od 16. decembra 2025.
3. Prenos pooblastila iz člena 9(13) in člena 16(6) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 9(13) ali člena 16(6) začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 22

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

POGLAVJE VII

KONČNE DOLOČBE

Člen 23

Dostop do pravnega varstva

1. Države članice v skladu s svojim nacionalnim pravnim sistemom zagotovijo, da imajo člani zadevne javnosti dostop do postopka uveljavljanja pravnega sredstva pred sodiščem ali drugim neodvisnim in nepristranskim organom, ustanovljenim z zakonom, da izpodbijajo materialno ali postopkovno zakonitost ocene zdravja tal, ukrepov, sprejetih na podlagi te direktive, in morebitnih opustitev ukrepanja pristojnih organov, če je izpolnjen eden od naslednjih pogojev:

(a) imajo zadosten interes;

(b) uveljavljajo kršeno pravico, kadar upravno postopkovno pravo države članice tako kršeno pravico zahteva kot predpogoji.

Države članice določijo, kaj predstavlja zadosten interes in kršitev pravice, in to storijo v skladu s ciljem, da se javnosti omogoči širok dostop do pravnega varstva. S tem ciljem se za namene prvega pododstavka, točka (a), interes katere koli nevladne organizacije, ki spodbuja varstvo okolja in izpolnjuje zahteve v okviru nacionalnega prava, šteje za zadostnega. Za take organizacije se šteje tudi, da imajo pravice, ki so lahko kršene za namene prvega pododstavka, točka (b).

2. Položaj v postopku uveljavljanja pravnega sredstva ni pogojen z vlogo, ki jo je član zadevne javnosti imel med participativno fazo postopkov odločanja na podlagi te direktive.

3. Postopek uveljavljanja pravnega sredstva mora biti pošten, nepristranski, pravočasen in ne pretirano drag ter zagotavlja ustrezne in učinkovite mehanizme pravnega varstva, vključno s sodno odredbo o prepovedi, če je ta primerna.

Člen 24

Podpora Komisije

1. Komisija državam članicam zagotovi potrebno podporo, pomoč in krepitev zmogljivosti, da bi jim pomagala izpolniti njihove obveznosti iz te direktive. Komisija v sodelovanju z državami članicami zlasti pripravi dokumente in razvije znanstvena orodja, ki jih lahko države članice uporabijo za lažjo:

- (a) vzpostavitev okvira za monitoring tal in določitev števila in lokacije vzorčnih mest na podlagi člena 9(1) in (2) ter Priloge II, del A, točka 1;
- (b) določitev nezavezujočih trajnostnih ciljnih in operativnih sprožitvenih vrednosti za deskriptorje tal na podlagi člena 7(2) ter Priloge I, dela A in B;
- (c) določitev seznama organskih onesnaževal, za katere je treba izvajati monitoring na podlagi člena 7(3) in Priloge I, del B;
- (d) oceno območij, pri katerih ne obstaja tveganje zaslanjevanja in ki se lahko izključijo iz meritev električne prevodnosti na podlagi člena 9(3), tretji pododstavek, in Priloge I, del A;
- (e) izvajanje *in situ* vzorčenja deskriptorjev tal v skladu s členom 9(3), četrti pododstavek, in Prilogo II, del A, točka 2;
- (f) določitev vrednosti kazalnikov prekritosti tal in odstranitve tal na podlagi člena 9(5) in v skladu s Prilogo II, del C;
- (g) določitev ali oceno vrednosti deskriptorjev tal na podlagi člena 9(6) in Priloge II, del B;
- (h) identifikacijo in oceno morebitne kritične izgube ekosistemskih storitev ter vpliva prekritosti tal in odstranitve tal na izgubo ekosistemskih storitev na podlagi člena 10(3);
- (i) identifikacijo potencialno onesnaženih območij in določitev seznama dejavnosti, ki bi lahko povzročile onesnaženje, na podlagi člena 14;
- (j) določitev posebne metodologije za oceno tveganja za posamezno onesnaženo območje ob upoštevanju skupnih praks, metodologij in toksikoloških podatkov na podlagi člena 16 ter
- (k) zagotavljanje informacij na lokalni ravni o ukrepih in praksah za povečanje odpornosti tal na podlagi člena 11(1), točka (d), z zagotavljanjem in rednim posodabljanjem zbirke znanja o odpornosti tal, ki vsebuje praktične informacije o praksah upravljanja s tlemi.

2. Dokumenti in znanstvena orodja iz odstavka 1 se pripravijo in razvijejo v naslednjih rokih:

- (a) kar zadeva točko (a), do 17. decembra 2026;
- (b) kar zadeva točke (b), (c), (e) in (j), do 17. junija 2027;

(c) kar zadeva točko (i), do 17. decembra 2027;

(d) kar zadeva točke (d), (f) in (g), do 17. decembra 2028;

(e) kar zadeva točko (h), do 17. decembra 2029.

3. Komisija organizira redno izmenjavo informacij, izkušenj in najboljših praks med državami članicami in po potrebi drugimi deležniki o uporabi te direktive. Prva izmenjava se izvede do 17. marca 2026.

Komisija objavi rezultate izmenjav informacij, izkušenj in najboljših praks iz prvega pododstavka ter po potrebi državam članicam izda priporočila ali smernice.

4. Komisija olajša sodelovanje med državami članicami, da bi po potrebi zagotovila, da si pristojni organi, odgovorni za sosednja okrožja tal, kjer obstajajo čezmejni učinki na tla, primerljive vrste tal ali rabe tal prek meja okrožij tal, izmenjujejo najboljše prakse in si prizadevajo za skladno uporabo te direktive.

Člen 25

Vrednotenje in pregled

1. Komisija do 17. junija 2033 izvede vrednotenje te direktive, da oceni napredek pri doseganju njenih ciljev in potrebo po njeni spremembi, da se določijo bolj specifične zahteve za doseganje njenih ciljev. Pri tem vrednotenju med drugim upošteva naslednje elemente:

(a) izkušnje, pridobljene pri izvajanju te direktive;

(b) podatke in informacije iz člena 19;

(c) ustrezne znanstvene in analitične podatke, vključno z rezultati raziskovalnih projektov, ki jih financira Unija;

(d) analizo napredka, ki je še potreben, da bi dosegli zdrava tla do leta 2050;

(e) analizo učinkovitosti podpore držav članic, namenjene izboljšanju zdravja tal in odpornosti tal;

(f) analizo morebitne potrebe po prilagoditvi določb te direktive znanstvenemu in tehničnemu napredku, zlasti glede naslednjih elementov:

(i) opredelitve zdravih tal;

(ii) določitve meril za deskriptorje tal iz Priloge I, del C, ter kazalnike prekritosti tal in odstranitve tal iz Priloge I, del D;

(iii) dodajanja novih deskriptorjev tal za namene monitoringa ali prilagoditev obstoječih deskriptorjev tal in meril za zdravo stanje tal iz Priloge I;

(iv) nezavezujočih trajnostnih ciljnih in operativnih sprožitvenih vrednosti za deskriptorje tal na podlagi člena 7(2) ter Priloge I, dela A in B, pri čemer se med drugim upošteva cilj zagotavljanja enakih konkurenčnih pogojev na notranjem trgu;

(v) možnosti določitve višjega odstotnega deleža podskupine vzorčnih mest, izbranih za analizo deskriptorjev biotske raznovrstnosti tal iz Priloge I, del C, na podlagi rezultatov prvega cikla monitoringa.

2. Komisija Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij predloži poročilo o glavnih ugotovitvah vrednotenja iz odstavka 1, ki ga po potrebi spremlja zakonodajni predlog.

Člen 26**Prenos**

1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do 17. decembra 2028. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedilo temeljnih predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva. Sporočilu o nezavezujočih trajnostnih ciljnih vrednostih in operativnih sprožitvenih vrednostih za deskriptorje tal iz Priloge I se priloži utemeljitev.

Člen 27**Začetek veljavnosti**

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 28**Naslovniki**

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 12. novembra 2025

Za Evropski parlament

predsednica

R. METSOLA

Za Svet

predsednica

M. BJERRE

PRILOGA I

DESKRIPTORJI TAL, MERILA ZA ZDRAVO STANJE TAL TER KAZALNIKI PREKRITOSTI TAL IN ODSTRANITVE TAL

V tej prilogi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „naravno zemljišče“ pomeni območje zemljišča, na katerem prevladujejo naravni procesi in so človekovi posegi minimalni ali jih sploh ni, glavne ekološke funkcije in vrstna sestava pa niso bistveno spremenjene;
- (2) „neto prekritost“ pomeni rezultat prekritosti tal minus vzpostavitev neprekritih tal;
- (3) „poselitveno območje“ pomeni poselitveno območje v smislu Smernic Medvladnega foruma o podnebnih spremembah (IPCC) za nacionalne evidence toplogrednih plinov iz leta 2006;
- (4) „organska tla“ pomeni organska tla v smislu Smernic IPCC za nacionalne evidence toplogrednih plinov iz leta 2006;
- (5) „mineralna tla“ pomeni mineralna tla v smislu Smernic IPCC za nacionalne evidence toplogrednih plinov iz leta 2006;
- (6) „upravljana tla“ pomeni tla, na katerih se izvajajo prakse upravljanja s tlemi.

Vidik degradacije tal	Deskriptor tal ⁽¹⁾	Merila za zdravo stanje tal – nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti ⁽²⁾	Zemljišča, izvzeta iz izpolnjevanja povezanega merila
Del A: deskriptorji tal z merili za zdravo stanje tal, določenimi na ravni Unije			
Zaslanjevanje ⁽³⁾	Električna prevodnost (deci-Siemens na meter)	< 4 dS m ⁻¹ pri uporabi merilne metode z nasičenim ekstraktom tal (eEC) ali enakovredno merilo, če se uporablja druga merilna metoda	Naravna slana zemljišča, območja z rednimi poplavami zaradi potopitve in območja, izpostavljena morskemu pršcu
Izguba organskega ogljika v tleh	Vsebnost organskega ogljika v tleh (g na kg)	— Za organska tla: upoštevanje ciljev, določenih za taka tla na nacionalni ravni v skladu s členom 4(2) in (4) in členom 11(4) Uredbe (EU) 2024/1991	Brez izvzetja
		— Za mineralna tla: razmerje organski ogljik v tleh/glina > 1/13 (tj. razmerje med vsebnostjo organskega ogljika v tleh in vsebnostjo glinenega deleža (delež s premerom, manjšim od 0,002 mm)) Od držav članic se pričakuje, da uporabijo korekcijske faktorje za razmerje, če to upravičujejo posebne vrste tal ali podnebne razmere, pri čemer upoštevajo povezavo s strukturno stabilnostjo	Neupravljana tla na naravnih zemljiščih

Vidik degradacije tal	Deskriptor tal ⁽¹⁾	Merila za zdravo stanje tal – nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti ⁽²⁾		Zemljišča, izvzeta iz izpolnjevanja povezanega merila
Zbitje spodnjega sloja tal	Prostorninska gostota spodnjega sloja tal (g na cm ³)	Tekstura tal ⁽⁴⁾	Razpon	Neupravljana tla na naravnih zemljiščih in območjih z naravno zbitimi tlemi
		pesek, ilovnat pesek, peščena ilovica, ilovica	<1,80	
		peščenoglinasta ilovica, ilovica, glinasta ilovica, melj, meljasta ilovica	<1,75	
		meljasta ilovica, meljastoglinasta ilovica	<1,65	
		peščena glina, meljasta glina, glinasta ilovica s 35–45 % gline	<1,58	
		glina	<1,47	
		Države članice lahko uporabijo različne razrede ali vrednosti glede teksture, ki ustrezajo ravnem, ki veljajo za problematične za razvoj sistema ukoreninjenja rastlin		
	Neobvezno: — zasičena hidravlična prevodnost – Ksat (cm na dan) — zmogljivost za zadrževanje zraka (%)	≥ 10 cm/dan ⁽⁵⁾ Države članice lahko to vrednost prilagodijo glede na svoje lokalne razmere tal. ≥ 5 % ⁽⁶⁾ Države članice lahko to vrednost prilagodijo glede na svoje lokalne razmere tal		

Vidik degradacije tal	Deskriptor tal ⁽¹⁾	Merila za zdravo stanje tal – nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti ⁽²⁾	Zemljišča, izvzeta iz izpolnjevanja povezanega merila
Del B: deskriptorji tal z merili za zdravo stanje tal, določenimi na ravni države članice			
Presežek vsebnosti hranil v tleh	Fosfor, ki ga je mogoče ekstrahirati (mg na kg)	< „najvišja vrednost“; Države članice določijo svojo najvišjo vrednost do ravni, ki ne bi škodovala zdravju ljudi in okolju	Neupravljana tla na naravnih zemljiščih
Erozija tal	Stopnja erozije tal (v tonah na hektar na leto)	< „najvišja vrednost“; Države članice določijo svojo najvišjo vrednost do ravni, ki ne bi škodovala zdravju ljudi in okolju	Pustinja in naravna zemljišča, razen če predstavljajo znatno tveganje nesreč
Onesnaženost tal	— vsebnost težkih kovin v tleh: As, Sb, Cd, Co, Cr (skupaj), Cu, Hg, Pb, Ni, Tl, V, Zn (mg na kg) — koncentracija izbranih organskih onesnaževal, ki jih določijo države članice, ob upoštevanju obstoječih mejnih koncentracij v pravu Unije, npr. za kakovost vode in emisije v zrak	Razumno zagotovilo, ki je pridobljeno z vzorčenjem tal na vzorčnih mestih, določitvijo in preiskavo potencialno onesnaženih območij in vsemi drugimi ustreznimi informacijami ter ki potrjuje, da ni nesprejemljivega tveganja za zdravje ljudi in okolje zaradi onesnaženosti tal Pri oceni tveganja se upoštevajo ravni naravnega in antropogenega ozadja Če je naravno ozadje edini razlog za nesprejemljivo tveganje, se za zadevna tla šteje, da izpolnjujejo merila za zdrava tla, pod pogojem, da se z njimi ravna tako, da ni nesprejemljivega tveganja za zdravje ljudi Habitati z naravno visoko vsebnostjo težkih kovin, vključeni v Prilogo I k Direktivi 92/43/EGS, ostanejo zaščiteni	Brez izvzetja

Vidik degradacije tal	Deskriptor tal ⁽¹⁾	Merila za zdravo stanje tal – nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti ⁽²⁾	Zemljišča, izvzeta iz izpolnjevanja povezanega merila
Zmanjšanje zadrževanja vode v tleh in pronicanja vode v tla	Zadrževanje vode: — zmogljivost tal za zadrževanje vode v vzorcu tal (% vode na skupno količino tal (količina ali masa)) Pronicanje vode: — zasičena hidravlična prevodnost – Ksat (cm na dan) — zmogljivost za zadrževanje zraka (%)	Ocenjena vrednost skupne zmogljivosti za zadrževanje vode, nasičena hidravlična prevodnost in zmogljivost za zadrževanje zraka enote tal je nad minimalnim pragom in se lahko oceni tudi po povodju ali porečju, pri čemer se upoštevajo vodni procesi, ki se izvajajo v tem obsegu Država članica določi minimalni prag (v tonah) v ustreznem obsegu na tako vrednost, da se ublažijo vplivi poplav po močnem deževju ali obdobju nizke vlažnosti tal zaradi suše	Brez izvzetja
Izguba organskega ogljika v tleh	Zaloga organskega ogljika v tleh (tC ha⁻¹) Neobvezno: — vsebnost organskega ogljika v tleh (g na kg)	Prispevanje k nacionalnim ciljem za odvzeme neto toplogrednih plinov v sektorju LULUCF iz člena 4(3) Uredbe (EU) št. 2018/841 > „najnižja vrednost“ Države članice določijo najnižjo vrednost po teksturi tal	Brez izvzetja

Del C: deskriptorji tal brez meril

Vidik degradacije tal	Deskriptor tal
Presežna vsebnost hranil v tleh	Celotna vsebnost dušika v tleh (mg g⁻¹) Razmerje organskega ogljika in dušika v tleh
Zakisljevanje	Kislost tal (pH) Države članice lahko izberejo tudi neobvezni deskriptor: — bazična nasičenost (tj. (Ca + Mg + K)/efektivna kationska izmenjalna kapaciteta (CEC))

Vidik degradacije tal	Deskriptor tal ⁽¹⁾	Merila za zdravo stanje tal – nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti ⁽²⁾	Zemljišča, izvzeta iz izpolnjevanja povezanega merila
Zbitje vrhnje plasti tal	Prostorninska gostota v vrhnji plasti tal (horizont A ⁽⁷⁾) (g cm ⁻³) Neobvezno: — zasičena hidravlična prevodnost (cm na dan) — zmogljivost za zadrževanje zraka (%)		
Izguba biotske raznovrstnosti tal	meta črtno kodiranje DNK za glive in bakterije Države članice lahko izberejo tudi vsaj en izbirni deskriptor tal za biotsko raznovrstnost, kot na primer: — meta črtno kodiranje arhej, protistov in živali — analiza fosfolipidov maščobnih kislin (PFLA) — številčnost in raznolikost ogorčic — številčnost in raznolikost deževnikov — številčnost in raznolikost skakačev — številčnost in raznolikost avtohtonih mravelj — biološka kakovost tal na podlagi členonožcev (QBS-ar) — prisotnost invazivne tujerodne vrste in škodljivih organizmov rastlin — bazalna respiracija tal		
Onesnaženost tal ⁽⁸⁾	vsebnost PFAS-21 ⁽⁹⁾ ali vsebnost PFAS-43 ⁽¹⁰⁾ ali izbranih PFAS, ki jih določijo države članice v skladu s členom 7(4) vsebnost izbranih aktivnih snovi ter pesticidov in njihovih metabolitov, ki jih določijo države članice v skladu s členom 7(4) Neobvezno: — vsebnost ali prisotnost drugih izbranih novih onesnaževal tal, ki jih določijo države članice v skladu s členom 7(4)		

Vidik degradacije tal	Deskriptor tal ⁽¹⁾	Merila za zdravo stanje tal – nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti ⁽²⁾	Zemljišča, izvzeta iz izpolnjevanja povezanega merila
Del D: kazalniki prekritosti tal in odstranitve tal			
Vidik degradacije tal	Kazalniki prekritosti tal in odstranitve tal		
Prekritost tal in odstranitev tal	Skupna površina prekritih tal in območij, na katerih je prišlo do odstranitve tal (km² in % površine države članice) Prekritost tal in odstranitev tal, vzpostavitev neprekritih tal in neto prekritost (povprečje na leto – v km² in % površine države članice) Skupna površina poselitvenega območja (km² in % površine države članice) Sprememba rabe tal v poselitveno območje in iz poselitvenega območja (povprečje na leto – v km² in % površine države članice) Države članice lahko merijo tudi druge povezane izbirne kazalnike, kot so: — izguba naravnih lastnosti tal — fragmentacija zemljišč — stopnja recikliranja zemljišč — zemljišča, izkoriščena za namene komercialnih dejavnosti, logističnih središč, obnovljivih virov energije, površine, kot so letališča, ceste in rudniki — posledice prekritosti tal in odstranitve tal, kot sta količinska opredelitev izgube ekosistemskih storitev in sprememba intenzivnosti poplav		

⁽¹⁾ Minimalna merila za metodologijo *in situ* vzorčenja deskriptorjev tal so navedena v Prilogi II, del A, dodatne podrobnosti pa se navedejo na podlagi člena 24.

⁽²⁾ Dodatne podrobnosti o metodologiji za določanje nezavezujočih trajnostnih ciljnih vrednosti in operativnih sprožitvenih vrednosti za deskriptorje tal iz Priloge I, dela A in B, ter, kadar je mogoče, del C, se navedejo na podlagi člena 24.

⁽³⁾ Merjenje električne prevodnosti se lahko izključi na območjih, kjer ni tveganja zaslanjevanja. Dodatne podrobnosti o metodologiji za oceno območij, za katera ne obstaja tveganje zaslanjevanja, se navedejo na podlagi člena 24.

⁽⁴⁾ Kot je bilo opredeljeno v delovni skupini IUSS WRB. 2022. *World Reference Base for Soil Resources* (Svetovna referenčna baza za talne vire). *International soil classification system for naming soils and creating legends for soil maps* (Mednarodni sistem razvrščanja tal za poimenovanje tal in oblikovanje legend za karte tal). 4. izdaja. *International Union of Soil Sciences* (IUSS) (Mednarodna zveza za pedologijo), Dunaj, Avstrija.

⁽⁵⁾ Lebert, M., Böken, H., Glante, F. 2007. Zbitje tal – kazalniki za oceno škodljivih sprememb tal v okviru nemškega zveznega zakona o varstvu tal. *Journal of Environmental Management*, 82(3): 388–397.

⁽⁶⁾ Lebert, M., Böken, H., Glante, F. 2007. Zbitje tal – kazalniki za oceno škodljivih sprememb tal v okviru nemškega zveznega zakona o varstvu tal. *Journal of Environmental Management*, 82(3): 388–397.

⁽⁷⁾ Kot je opredeljeno v poglavju 5 smernic FAO za opis tal (*Guidelines for Soil Description*, <https://www.fao.org/3/a0541e/a0541e.pdf>).

⁽⁸⁾ Lahko se meri na omejenem številu vzorčevalnih mest.

⁽⁹⁾ 6:2 FTS, PFBA, PFBS, PFDA, PFDoDA, PFDoDS, PFDS, PFHpA, PFHpS, PFHxA, PFHxS, PFNA, PFNS, PFOA, PFOS, PFPeA, PFPeS, PFTTrDA, PFTTrDS, PFUnDA, PFUnDS ali drugih 21 PFAS, glede na razpoložljivost v laboratorijih.

⁽¹⁰⁾ PFOS, PFOA, PFHxS, PFNA, PFBS, PFPeS, PFHpS, PFNS, PFDS, PFUnDS, PFDoDS, PFTTrDS, PFBA, PFPeA, PFHxA, PFHpA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTTrDA, PFTTeDA, PFOSA, N-EtFOSA, N-MeFOSA, FOSAA, N-EtFOSAA, N-MeFOSAA, FHxSA, N-EtFHxSA, N-MeFHxSA, FHxSAA, N-EtFHxSAA, N-MeFHxSAA, FBSA, N-EtFBSA, N-MeFBSA, FBSAA, N-EtFBSAA, N-MeFBSAA, 6:2 FTS, 8:2 FTS, 5:3 FTCA, 7:3 FTCA ali drugih 43 PFAS, glede na razpoložljivost v laboratorijih.

PRILOGA II
METODOLOGIJE

Del A: metodologija za določanje števila in lokacije vzorčnih mest in vzorčno raziskavo

Dejavnost	Minimalna merila za metodologijo
1. Določitev vzorčnih mest (vzorčna raziskava) za oceno zdravja tal	Vzorčna raziskava se pripravi na podlagi popolnega vzorčnega okvira, ki vsebuje najboljše razpoložljive informacije o porazdelitvi lastnosti tal, kot na primer informacije, pridobljene z ustreznimi meritvami na podlagi člena 9(3) in 4 Program vzorčenja je stratificirano naključno vzorčenje, optimizirano na podlagi najboljših razpoložljivih informacij o variabilnosti deskriptorjev tal, stratifikacija pa temelji na enotah tal, določenih v skladu s členom 4(2). Vzorčna mesta, povezana z meritvami iz člena 9(4), se lahko delno ali v celoti upoštevajo v programu vzorčenja, ne glede na njihovo zasnov Število in lokacija vzorčnih mest predstavlja variabilnost izbranih deskriptorjev tal znotraj enot tal z največ 5-odstotno napako (ali koeficientom variacije) Razmestitev in velikost vzorca se določita z uporabo ustreznih postopkov (npr. Bethelov algoritem (Bethel, 1989 ⁽¹⁾)), ki lahko upoštevajo zahtevano največjo napako pri ocenjevanju Vzorčna raziskava, ki jo države članice oblikujejo za vsak cikel monitoringa, se lahko spremeni ali ostane enaka Dodatne podrobnosti o določanju števila in lokacije vzorčnih mest se navedejo na podlagi člena 24(1), točka (a)

Dejavnost	Minimalna merila za metodologijo
2. Vzorčna raziskava na terenu	Vzorčijo se natančna mesta vzorčenja, razen če ustrezno utemeljene okoliščine, kot so tla, nasičena z vodo, ali visoka vsebnost kamnin, preprečujejo vzorčenje lokacij Kadar se odvzamejo kompozitni vzorci tal, so mešanica najmanj petih podvzorcev Pri vzorčenju tal na negozdnih območjih se ostanki in organski odpadki odstranijo s površine Pri vzorčenju tal na gozdnih površinah se gozdna tla, po potrebi razdeljena na opad in organsko plast, vzorčijo ločeno in se zabeleži debelina in teža Vzorci ali podvzorci za kompozitni vzorec se odvzamejo do globine najmanj 30 cm tal. Zabeležijo se informacije, kot so vrsta tal in, če je mogoče, genski talni horizonti. Podvzorci se pomešajo, da se dobi homogen kompozitni vzorec. Vzorčenje se lahko opravi po fiksni globini ali horizontu, vendar se podatki sporočajo po fiksni globini Vzorci prostorninske gostote morajo biti vzorci brez motenj, odvzeti na ustrezni globini, tudi nižje od 30 cm za podtalje. Vzorci, povezani z zbitjem tal (nasičena hidravlična prevodnost in zmogljivost za zadrževanje zraka), so lahko enaki vzorci brez motenj kot vzorci, odvzeti za prostorninsko gostoto. Kadar visoka vsebnost grobih delcev v tleh preprečuje odvzem vzorcev, se vzorčenje za merjenje prostorninske gostote na tem mestu lahko izključi Dodatne podrobnosti o vzorčni raziskavi na terenu se navedejo na podlagi člena 24(1), točka (a), tudi o tem, kako obravnavati posebne razmere, kot so plitva tla in različne globine vzorčenja

(¹) Bethel, J. 1989. „Sample Allocation in Multivariate Surveys“ (Razmestitev vzorcev v multivariatnih raziskavah). *Survey Methodology* 15: 47–57.

Del B: metodologija za določanje ali ocenjevanje vrednosti deskriptorjev tal

Kadar je v spodnji tabeli določena referenčna metodologija, se v skladu s členom 9 uporabijo naslednje metodologije:

- referenčna metodologija;
- metodologija, enakovredna referenčni metodologiji, ali
- druga metodologija, če je na voljo v znanstveni literaturi ali je javno dostopna in če je na voljo validirana prenosna funkcija.

Če je na voljo metodologija CEN, ima prednost pred referenčno metodologijo. V tem primeru se začetna referenčna metodologija šteje za enakovredno metodologijo.

Deskriptor tal	Referenčna metodologija	Minimalna metodološka merila	Ali je potrebna validirana prenosna funkcija (če se uporablja metodologija, ki ni referenčna metodologija)?
Tekstura tal (vsebnost gline, melja in peska – potrebna za določitev drugih deskriptorjev in z njimi povezanih razponov)	ISO 11277 Ugotavljanje porazdelitve velikosti delcev v mineralnem delu tal – Metoda s sejanjem in usedanjem	Ni relevantno	DA
Električna prevodnost	Možnost 1: ISO 11265 Ugotavljanje specifične električne prevodnosti; Možnost 2: merilna metoda z nasičenim ekstraktom tal (eEC) (FAO SOP: GLOSOLAN-SOP-08 ⁽¹⁾)	Ni relevantno	DA

Deskriptor tal	Referenčna metodologija	Minimalna metodološka merila	Ali je potrebna validirana prenosna funkcija (če se uporablja metodologija, ki ni referenčna metodologija)?
Stopnja erozije tal		Pri oceni stopnje erozije tal se upoštevajo vsi ukrepi, sprejeti za zmanjšanje ali izravnavo tveganja erozije, vključno z ukrepi za zmanjšanje tveganja po požaru Ocena stopnje erozije tal zajema vse ustrezne procese erozije, kot so erozija zaradi vode, vetra, žetve in sečnje ter obdelave tal Erozija tal zaradi vode se oceni ob upoštevanju naslednjih dejavnikov: — značilnosti tal (npr. erodibilnost, zaskorjenost tal, hrapavost tal, kamnitost) — topografije (npr. strmina in dolžina pobočja) — podnebja (npr. erozivnost padavin – intenzivnost in trajanje) — Rastlinskega pokrova, vrste pridelka, rabe tal in prakse upravljanja za nadzor in zmanjšanje erozije — praks upravljanja (npr. pokrovni posevki, zmanjšana obdelava tal, zastiranje itd.) — požganih območij Erozija tal zaradi vetra se oceni ob upoštevanju naslednjih dejavnikov: — značilnosti tal (npr. erodibilnost) — podnebja (npr. vlažnost tal, hitrost vetra, izhlapevanje) — rastlinstva (npr. vrsta kmetijske rastline) — praks upravljanja za obvladovanje ali zmanjšanje erozije (npr. protivetrni pasovi) Erozija tal po praksah upravljanja, kot sta obdelava tal ali odvzem biomase, se kvantitativno oceni na podlagi metodologije, ki je na voljo v znanstveni literaturi ali je javno dostopna	Ni relevantno

Deskriptor tal	Referenčna metodologija	Minimalna metodološka merila	Ali je potrebna validirana prenosna funkcija (če se uporablja metodologija, ki ni referenčna metodologija)?
Organski ogljik v tleh	ISO 10694 Določanje organskega in skupnega ogljika po suhem sežigu, ob zagotavljanju, da se sežge ves ogljik Organski ogljik v tleh se izračuna z določitvijo skupne vsebnosti ogljika, od katere se odšteje ogljik v obliki karbonata, ki se določi v skladu s standardom ISO 10693.	Se ne uporablja	DA
Zaloga organskega ogljika v tleh (zaloga SOC)	Metodologija, kot je določena v Prilogi V k Uredbi (EU) 2018/1999, v skladu s smernicami IPCC za nacionalne evidence toplogrednih plinov iz leta 2006	Se ne uporablja	DA
Prostorninska gostota spodnjega sloja tal	ISO 11272 za določanje suhe prostorninske gostote Kadar se izbere enakovreden parameter, je metodologija evropski ali mednarodni standard, če je na voljo; če tak standard ni na voljo, je izbrana metodologija na voljo v znanstveni literaturi ali je javno dostopna.	Metodologija se lahko izpopolni glede na delež grobih delcev	DA

Deskriptor tal	Referenčna metodologija	Minimalna metodološka merila	Ali je potrebna validirana prenosna funkcija (če se uporablja metodologija, ki ni referenčna metodologija)?
Fosfor, ki ga je mogoče ekstrahirati	Prednostno: ISO 11263 za spektrometrijsko ugotavljanje fosforja, topnega v raztopini natrijevega hidrogenkarbonata (P-Olsen) Uporabijo se lahko tudi druge alternativne metode	Se ne uporablja	DA
— vsebnost težkih kovin v tleh: As, Sb, Cd, Co, Cr (skupaj), Cu, Hg, Pb, Ni, Tl, V, Zn — vsebnost drugih onesnaževal (vključno s PFAS, pesticidi in njihovimi metaboliti), ki jih določijo ali izberejo države članice	Za težke kovine: ISO 54321: Aqua Regia Izbirno: biorazpoložljive frakcije onesnaževal, kot je ISO 17586, z uporabo razredčene dušikove kisline	Za onesnaževala, ki niso težke kovine: Uporabijo naj se evropski ali mednarodni standardi, če so na voljo; če tak standard ni na voljo, je izbrana metodologija na voljo v znanstveni literaturi ali je javno dostopna	Za težke kovine: DA Za onesnaževala, ki niso težke kovine: se ne uporablja, če ni na voljo evropskih ali mednarodnih standardov

Deskriptor tal	Referenčna metodologija	Minimalna metodološka merila	Ali je potrebna validirana prenosna funkcija (če se uporablja metodologija, ki ni referenčna metodologija)?
Zmogljivost tal za zadrževanje vode, zmogljivost za zadrževanje zraka in nasičena hidravlična prevodnost	Metodologija za določitev vrednosti za eno vzorčevalno mesto: (1) Zmogljivost tal za zadrževanje vode in zmogljivost za zadrževanje zraka: Možnost 1: LABORATORIJ: ISO 11274 za določevanje karakteristik zadrževanja vode Možnost 2: OCENA: uporabi naj se pedotransferne funkcije, za katere so potrebne vhodne spremenljivke, kot so porazdelitev delcev glede na velikost, prostorninska gostota, vsebnost organskega ogljika v tleh (2) Nasičena hidravlična prevodnost: Možnost 1: LABORATORIJ: ISO 17313: Določanje hidravlične prevodnosti nasičenih poroznih materialov Možnost 2: OCENA: uporabijo naj se pedotransferne funkcije, za katere so potrebne vhodne spremenljivke, kot so porazdelitev delcev glede na velikost, prostorninska gostota, vsebnost organskega ogljika v tleh	Najnižja merila za ocenjevanje skupne zmogljivosti tal za zadrževanje vode, zmogljivost za zadrževanje zraka in nasičene hidravlične prevodnosti enote <i>tal</i> ali na ravni povodja ali porečja: — za območje tal, ki niso prekrita, ali območja, na katerih ni prišlo do odstranitve tal, se oceni skupna vrednost zmogljivosti tal za zadrževanje vode, zmogljivosti za zadrževanje zraka in nasičene hidravlične prevodnosti — za območje prekritih ali odstranjenih tal naj se razmisli o določitvi zmogljivosti za zadrževanje vode, zmogljivosti za zadrževanje zraka in nasičene hidravlične prevodnosti na neprepustnih površinah na nič in dodelitvi sorazmernih vmesnih vrednosti delno neprepustnim in drugim umetnim površinam	DA (za vrednost na vzorčevalnem mestu)

Deskriptor tal	Referenčna metodologija	Minimalna metodološka merila	Ali je potrebna validirana prenosna funkcija (če se uporablja metodologija, ki ni referenčna metodologija)?
Dušik v tleh	Možnost 1: ISO 11261 za določevanje celotnega dušika v tleh z modificirano Kjeldahlovo metodo Možnost 2: ISO 13878 za določanje skupnega dušika s suhim sežigom	Se ne uporablja	DA
Kislost tal	ISO 10390 za določanje pH v ekstraktu H ₂ O, KCl in CaCl ₂	Se ne uporablja	DA
Bazična nasičenost in izmenljiva vsebnost natrija, kalija, kalcija in magnezija	ISO 11260 za določanje učinkovite kationske izmenjevalne kapacitete in ravni bazične zasičenosti z uporabo BaCl ₂	Se ne uporablja	DA
Prostorninska gostota v „vrhnji plasti tal“ (horizont A ⁽²⁾)	ISO 11272 za določanje suhe prostorninske gostote	Metodologija se lahko izpopolni glede na delež grobih delcev	DA
Deskriptorji tal, povezani z biotsko raznovrstnostjo tal in biološko aktivnostjo		Uporabijo naj se evropski ali mednarodni standardi, če so na voljo; če tak standard ni na voljo, je izbrana metodologija na voljo v znanstveni literaturi ali je javno dostopna	Ni relevantno

⁽¹⁾ <https://www.fao.org/3/cb3355en/cb3355en.pdf>.

⁽²⁾ Kot je opredeljeno v poglavju 5 smernic FAO za opis tal (*Guidelines for Soil Description*, <https://www.fao.org/3/a0541e/a0541e.pdf>).

Del C: minimalna metodološka merila za določitev vrednosti kazalnikov prekritosti tal in odstranitve tal

Za kazalnike prekritosti tal in odstranitve tal so uporabljene metodologije skladne z opredelitvami iz člena 3 in Priloge I. Pri teh metodologijah se uporabljajo vsaj storitve programa Copernicus ali po možnosti najboljši razpoložljivi podatki, vključno s posnetki, ustvarjenimi z daljinskim zaznavanjem, ki se dopolnijo z ustreznimi nacionalnimi evidencami.

Za kazalnik poselitvenega območja lahko države članice uporabijo podatke, zbrane v skladu z Uredbo (EU) 2018/841, če se taki podatki sporočajo na ravni okrožja tal.

Izbrane metodologije so na voljo v znanstveni literaturi ali so javno dostopne.

PRILOGA III

PROGRAMI, NAČRTI, CILJI IN UKREPI IZ ČLENA 10

- (1) Nacionalni načrti za obnovo, pripravljeni v skladu z Uredbo (EU) 2024/1991.
- (2) Strateški načrti, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike v skladu z Uredbo (EU) 2021/2115.
- (3) Kodeks dobre kmetijske prakse in delovni programi za imenovana ranljiva območja, sprejeti v skladu z Direktivo 91/676/EGS.
- (4) Ohranitveni ukrepi in prednostni okvir ukrepanja, določen za območja Natura 2000 v skladu z Direktivo 92/43/EGS.
- (5) Ukrepi za doseganje dobrega ekološkega stanja in dobrega kemijskega stanja teles površinske vode ter dobrega kemijskega in količinskega stanja teles podzemne vode, vključeni v načrte upravljanja povodij, pripravljene v skladu z Direktivo 2000/60/ES.
- (6) Ukrepi za obvladovanje poplavne ogroženosti, vključeni v načrte za obvladovanje poplavne ogroženosti, pripravljene v skladu z Direktivo 2007/60/ES.
- (7) Načrti za obvladovanje suše iz strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam.
- (8) Državni programi ukrepov, vzpostavljeni v skladu s Konvencijo Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji/degradaciji tal.
- (9) Nacionalne strategije in akcijski načrti za biotsko raznovrstnost, pripravljeni v skladu s členom 6 Konvencije Združenih narodov o biološki raznovrstnosti.
- (10) Cilji iz Uredbe (EU) 2018/841.
- (11) Cilji iz Uredbe (EU) 2018/842.
- (12) Nacionalni programi nadzora nad onesnaževanjem zraka, pripravljeni v skladu z Direktivo (EU) 2016/2284, in podatki, pridobljeni z monitoringom vplivov onesnaženosti zraka na ekosisteme in sporočeni v skladu z navedeno direktivo.
- (13) Celovit nacionalni energetski in podnebni načrt, pripravljen v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999.
- (14) Ocene tveganja in načrtovanje obvladovanja tveganj nesreč, določeni v skladu s Sklepom št. 1313/2013/EU.
- (15) Nacionalni akcijski načrti, sprejeti v skladu s členom 4 Direktive 2009/128/ES.
- (16) Blažilni ukrepi in ukrepi za zmanjšanje tveganja, navedeni v presojah vplivov na okolje, izvedenih v skladu z Direktivo 2011/92/EU za načrte in projekte, ki bi lahko negativno vplivali na tla.

PRILOGA IV

OKVIRNI SEZNAM UKREPOV ZA ZMANJŠANJE TVEGANJA

(1) Metode remediacije tal za *in situ* ali *ex situ* remediacijo:

(a) fizikalne metode remediacije tal:

- (i) ekstrakcija pare, vpihavanje zraka;
- (ii) toplotna obdelava, vbrizgavanje pare, toplotna desorpcija, vitrifikacija;
- (iii) pranje in izpiranje tal;
- (iv) odstranjevanje tekoče plasti.

(b) biološke metode remediacije tal:

- (i) spodbujanje aerobne ali anaerobne razgradnje: bioremediacija, biostimulacija, bioavgmentacija, bioprezračevanje, biovpihovanje;
- (ii) fitoekstrakcija, fitovolatilizacija, fitodegradacija;
- (iii) kompostiranje, dodatki tlom, kmetovanje in bioreaktorski sistemi;
- (iv) biofiltracija, čistilna mokrišča in biostelje (biobeds);
- (v) spremljano naravno zmanjšanje onesnaženosti;

(c) kemijske remediacijske tehnike:

- (i) kemijska oksidacija;
- (ii) kemijske redukcijske in oksidacijsko-redukcijske reakcije;
- (iii) črpanje in čiščenje podzemne vode;
- (iv) metode remediacije za zmanjšanje prenosa onesnaževal z izolacijo, zadrževanjem in monitoringom:
 - (1) prekritje površine, reaktivne pregrade, inkapsulacija;
 - (2) kemična stabilizacija, solidifikacija in imobilizacija;
 - (3) geohidrološka izolacija in zadrževanje;
 - (4) fitostabilizacija;
 - (5) nadzor in dejavnosti po zaprtju prek vrtin za monitoring.

(2) Ukrepi za zmanjšanje tveganja, ki niso remediacija tal, za zmanjšanje izpostavljenosti:

- (a) omejitve gojenja in uživanja kmetijskih rastlin in zelenjave;
- (b) omejitve uživanja jajc;
- (c) omejitve dostopa hišnih živali ali živine;
- (d) omejitve črpanja ali uporabe podzemne vode za pitje, osebno higieno ali industrijske namene;
- (e) omejitve rušenja, vzpostavitev neprekrutih tal ali gradnje na območju (npr. konstruktivni ukrepi za prezračevanje, tesnjenje itd.);
- (f) omejitve dostopa do območja (npr. z ograjami) ali do območij, ki obdajajo območje;

- (g) omejitve rabe tal ali sprememb rabe tal;
 - (h) omejitve kopanja, vrtanja ali izkopavanja;
 - (i) omejitve za preprečevanje stika s tlemi, prahom ali zrakom v zaprtih prostorih in uporaba previdnostnih ukrepov za varovanje zdravja ljudi (npr. dihalne maske, rokavice, mokro čiščenje itd.).
- (3) Najboljše razpoložljive tehnologije iz Direktive 2010/75/EU.
- (4) Ukrepi, ki jih po večji nesreči sprejmejo pristojni organi in industrijski upravljavci v skladu z Direktivo 2012/18/EU.
-

PRILOGA V

FAZE IN NAČELA ZA OCENO TVEGANJA ZA POSAMEZNO OBMOČJE

1. Za opis onesnaženja je treba opredeliti naravo onesnaževal (npr. težke kovine, organska onesnaževala itd.), prisotnih na območju, ter določiti njihov vir, vsebnost, kemijsko obliko in porazdelitev v tleh, matični podlagi in podzemni vodi. Prisotnost in vsebnosti onesnaževal v različnih medijih se določita z vzorčenjem in preiskavo na območju in zunaj njega, če obstaja sum prenosa onesnaževal. Onesnaževala, povezana z dejavnostmi, ki bi lahko povzročile onesnaženje, se vzorčijo v ustreznih medijih na podlagi okoljskih okoliščin in fizikalno-kemijskih lastnosti onesnaževal, ki vplivajo na njihovo vedenje v okolju. Upoštevajo se ravni naravnega in antropogenega ozadja.
2. Za oceno izpostavljenosti je treba opredeliti pot, po kateri lahko onesnaževala tal dosežejo prejemnike. Poti izpostavljenosti lahko vključujejo vdihavanje, zaužitje, stik s kožo, sprejemanje v rastline, prehajanje v podzemno vodo ali druge poti. Vsebnosti onesnaževal v medijih izpostavljenosti se združijo s parametri izpostavljenosti (npr. pogostostjo in trajanjem izpostavljenosti, delež zaužitja zemlje itd.) ter značilnostmi prejemnika, kot so starost, spol in zdravstveno stanje, da se oceni dnevni odmerek izpostavljenosti. Povezave med virom, potjo in prejemnikom so povzete v grafičnem, shematskem in poenostavljenem prikazu (konceptualni model lokacije). Izpostavljenost se lahko oceni z neposredno analizo na mestu izpostavljenosti ali z modeliranjem prenosa onesnaževala v sredstvo izpostavljenosti.
3. Ocena toksičnosti ali nevarnosti vključuje vrednotenje možnih škodljivih učinkov onesnaževal na zdravje ljudi in okolje na podlagi odmerka in trajanja izpostavljenosti. Pri oceni toksičnosti ali nevarnosti se upoštevata inherentna toksičnost onesnaževal in dovzetnost različnih izpostavljenih prejemnikov (ljudi in ekosistemov), kot so živali, mikroorganizmi, rastline, otroci, nosečnice, starejši itd. Toksikološke informacije se uporabijo za oceno referenčnih odmerkov ali vsebnosti, ki se uporabljajo za opis tveganja.
4. Za opis tveganja je potrebna vključitev informacij iz prejšnjih korakov za oceno obsega in verjetnosti škodljivih učinkov onesnaženega območja na zdravje ljudi in okolje, tudi zaradi prehajanja onesnaženja na druge okoljske medije. Opis tveganj pomaga pri oceni in prednostnem razvrščanju potrebe po ukrepih za zmanjšanje tveganja in remediacijskih ukrepih ter pri zagotavljanju, da je stanje tal združljivo s trenutno in načrtovano rabo tal. Poleg tega lahko pomaga določiti cilje remediacije tal ali upravljanja za območje, na primer glede doseganja najvišjih sprejemljivih mejnih vrednosti ali vrednosti presejanja tal (soil screening values) za posamezno območje, ki temeljijo na tveganju. Ocena tveganja vključuje veliko hipotez in negotovosti. Zato je bistveno oceniti te hipoteze in negotovosti, da bi v celoti razumeli pomen pridobljenih rezultatov in sprejeli dobro informirane odločitve.

PRILOGA VI

VSEBINA REGISTRA POTENCIALNO ONESNAŽENIH IN ONESNAŽENIH OBMOČIJ

Oblika in predstavitev podatkov v registru javnosti omogočata monitoringa napredka pri identifikaciji in preiskovanju potencialno onesnaženih območij in upravljanju onesnaženih območij. Register vsebuje in predstavlja naslednje informacije na ravni območja za znana potencialno onesnažena območja, onesnažena območja, onesnažena območja, ki zahtevajo dodatne ukrepe, in onesnažena območja, na katerih so bili izvedeni ali se izvajajo ukrepi:

- (a) koordinate, naslov ali katastrske parcele območja v skladu z direktivama (EU) 2019/1024 in 2007/2/ES;
- (b) leto vpisa v register;
- (c) dejavnosti, ki povzročajo ali bi lahko povzročile onesnaženje in so se izvajale ali se izvajajo na območju;
- (d) status upravljanja območja;
- (e) ugotovitve v zvezi s prisotnostjo ali odsotnostjo, vrsto ter tveganjem onesnaženja (ali preostalega onesnaženja po remediaciji tal), če so že na voljo informacije o navedenih elementih, pridobljene s preiskavami tal in oceno tveganja za posamezno območje iz členov 15 in 16;
- (f) potrebni naknadni ukrepi in koraki upravljanja iz členov 15 in 16.

Register lahko vsebuje tudi naslednje informacije na ravni območja za znana potencialno onesnažena območja, onesnažena območja, onesnažena območja, ki zahtevajo dodatne ukrepe, in onesnažena območja, na katerih so bili izvedeni ali se izvajajo ukrepi, če so te informacije na voljo:

- (a) informacije o izdanih okoljskih dovoljenjih za območje, vključno z letom začetka in letom konca dejavnosti;
- (b) trenutna in načrtovana raba tal;
- (c) rezultati preiskav tal in poročila o remediaciji tal, kot so vsebnosti in obrisi onesnaženja, konceptualni model lokacije, metodologija za oceno tveganja, uporabljene ali načrtovane tehnike, učinkovitost in ocene stroškov ukrepov za zmanjšanje tveganja;
- (d) časovnica naknadnih ukrepov in korakov upravljanja.